

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 1 september.

2 § Aktuell debatt: Bristen på studentbostäder

*Aktuell debatt:
Bristen på
studentbostäder*

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Socialdemokraternas riksdagsgrupp skulle denna dag en aktuell debatt om bristen på studentbostäder anordnas.

Från regeringen skulle statsrådet Stefan Attefall (KD) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt om bristen på studentbostäder

Drygt 270 000 studenter börjar i dagarna på landets högskolor och universitet. Det är fler än någonsin. Samtidigt berättar Sveriges Förenade Studentkårer att bara 4 av 30 studentstäder garanterar boende den första månaden. Förra året byggdes endast 125 studentbostäder.

Bostadssituationen är särskilt ansträngd i storstäderna. Bristen på studentbostäder har blivit ett hinder för att ge unga högre utbildning. I längden hotar det Sveriges tillväxt.

Mot denna bakgrund begär Socialdemokraterna hos talmannen en aktuell debatt om bristen på studentlägenheter.

Stockholm den 26 augusti 2011

Carina Moberg

Gruppledare för Socialdemokraterna

Anf. 1 VERONICA PALM (S):

Fru talman! 238 000 förväntansfulla unga människor har just börjat en ny termin, unga människor som vågar och vill vara med och bygga Sverige starkare inför framtiden, unga människor som vi politiker borde välkomna, glädjas över och ge de bästa förutsättningarna.

Så är det inte. Förra året färdigställdes 125 studentbostäder. Om man fördelar dem på landets nyintagna studenter blir det 500 unga människor i varje liten lägenhet. Det är trångt – även för studenter!

Hitintills har regeringens svar varit att passivt vältra över hela ansvaret på den enskilde, kombinerat med förtäckta hot om att dra in utbildningsplatser.

Jag vill att Sverige ska gå starkt in i framtiden som en kunskapsbaserad ekonomi. Då duger inte regeringens kläna ambitioner. Bostadsbristen för studenter är en katastrof för studenten men kanske framför allt för Sverige och Sveriges möjligheter i framtiden. Sverige har inte råd att slösa bort unga människors vilja och engagemang.

Därför, fru talman, har vi socialdemokrater begärt den här debatten.
(Applåder)

Anf. 2 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! För några veckor sedan fick tusentals ungdomar ett antagningsbesked till högskola eller universitet. Glädjen var stor hos dem, liksom den var hos mig själv när jag en gång i tiden fick beskedet att jag hade kommit in på den utbildning som jag hade önskat. Men lika stor är för många osäkerheten om man kommer att hitta någon bostad på den nya studieorten.

Bristen på bostäder för studenter skapar en otrygg tillvaro för många, där de tvingas flytta runt mellan olika tillfälliga lösningar, mer eller mindre dyra. Just nu har vi dessutom rekordmånga ungdomar i den åldern att de behöver sin första egna bostad. Det förvärrar självfallet problemen.

Det grundläggande problemet är att vi i Sverige under nära 20 års tid har byggt för få bostäder. Jämför vi med våra nordiska grannländer har vi byggt bara hälften så många bostäder som de. Det spelar ingen roll vilket västeuropeiskt land vi jämför oss med – vi har byggt mycket mindre under många år.

Nu ökar byggandet rejält efter finanskrisen. Nästa år beräknar Boverket att över 32 000 bostäder kommer att påbörjas. Även om det inte är tillräckligt går utvecklingen i rätt riktning.

Vi måste få byggandet att öka ytterligare och ligga kvar på en hög nivå under en längre tidsperiod. När fler lägenheter byggs blir det lättare även för dem som söker billigare bostäder att få tag på en sådan, genom att flyttkedjorna kommer i gång.

Regeringens bostadspolitik bygger på långsiktigt stabila villkor. Långsiktiga och tydliga spelregler är det som får byggbranschen att må bra. Det som vi beslutar om i dag måste kunna gälla också i morgon.

Även om byggandet nu har satt fart efter finanskrisen gäller det inte studentbostäder. Utökat antal studieplatser, ovanligt stora ungdomskullar och bostadsbrist i storstadsregionerna har förvärrat problemen. Bara 125 studentbostäder färdigställdes 2010.

Nu ser situationen något bättre ut. Enligt de uppgifter som Boverket har samlat in från landets kommuner planeras det för drygt 2 200 studentbostäder under 2011 och 2012. Men vi behöver bygga mer.

Varför byggs det då inte mer studentbostäder när trycket är så stort, termin efter termin, läsår efter läsår? På departementet har vi extraanställt en person med ett särskilt uppdrag att under hösten resa runt till de kommuner där de största lärosätena finns. Uppdraget handlar om att kartlägga och analysera vad som ligger bakom den dåliga framförhållningen i kommunerna.

Hur nyttjar kommunerna de åtgärder vi har genomfört under senare år för att underlätta studentbostadsbyggande? Varför kan man inte bygga studentbostäder till rimliga kostnader på vissa håll när man kan göra det på andra håll? Vad i regelverken – lokalt och nationellt – kan vi förändra för att möjliggöra ett ökat byggande?

Man måste komma ihåg att det är kommunerna som har marken. Det är de som har planmonopolet. Från regeringens sida arbetar vi för att skapa bästa möjliga förutsättningar för byggande. Steg för steg tar vi bort regelkrångel och gör byggandet billigare. För dem som ska bygga är tid pengar. Krångliga och otydliga planprocesser och olika tekniska särkrav i kommunerna försenar och fördyrar.

Regeringen har möjliggjort för en del lärosäten, närmare bestämt nio stycken, att i högre utsträckning än i dag själva tillhandahålla bostäder för studenter och forskare. Det är något som inte var möjligt tidigare och som lärosätena själva har efterfrågat.

Boverket har genomfört lättnader i regelverket för de boendeformer som rör studenter och ungdomar. Förändringarna innebär att kraven på avskiljbarhet mellan kök och sovrum vid byggnation lättas upp. Det gör det möjligt att bygga billigare.

Boverket har fått i uppdrag att informera kommuner om olika sätt att underlätta och stimulera nyproduktion av studentbostäder. Det kan till exempel handla om hur man använder parkeringsnormerna i kommunen.

Men det är praktiskt omöjligt att omedelbart lösa bristen på bostäder för unga genom nybyggnation. Vi måste också utnyttja befintligt bostadsbestånd på ett bättre sätt. Det är därför som vi nu i budgeten för 2012 föreslår att den skattefria gränsen för att hyra ut en del av privatbostaden höjs till 21 000 kronor. Det är tredje gången alliansregeringen höjer. År 2006, när vi kom till makten, låg gränsen på futtiga 4 000 kronor.

Fru talman! Mot en politik för bättre och långsiktiga spelregler för byggande, med fokus på enkla regler och kortare planprocesser, står en opposition som ropar på subventioner och mer regleringar. Erfarenheterna från den tid då de rödgröna hade makten förskräcker dock. Förutom stora kostnader för skattebetalarna blev det alldeles för få bostäder byggda.

Bostadsbristen vi nu upplever byggdes upp under er tid vid makten. Varför skulle ni lyckas nu, om ni fick chansen, när ni misslyckades tidigare?

Anf. 3 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Alltför många unga människor tvingas tacka nej till sin drömutbildning för att de helt enkelt inte har någonstans att ställa flyttkartongerna när terminen börjar. Men det är inte heller en bra start på studentlivet att valsa runt mellan olika soffor, stå i ändlös bostadskö, bo i andra och tredje hand i ett rum hos en kompis mosters före detta man, betala ockerhyror för del i en lägenhet och aldrig veta var du ska bo nästa månad.

Självklart påverkar detta studieresultatet. Det drabbar den enskilda studenten. Men det är också ett slöseri med unga begåvningar, ett slöseri som Sverige inte har råd med.

Den politik som i dagens debatt företräds av bostadsministern leder Sverige bakåt. Den gör Sverige fattigare. Den bromsar utvecklingen.

En kunskapsbaserad ekonomi kräver satsningar på unga och studenter. Det vi satsar i dag – eller inte satsar i dag – får vi skörda frukterna av i morgon. Eller också får vi plocka fallfrukt.

Regeringen skjuter kostnader på framtiden. Vi behöver göra sociala investeringar. Vi behöver bygga bostäder, vägar och satsa på den gemensamma välfärden redan nu.

Om man vill bygga en kunskapsbaserad ekonomi där Sverige går starkt in i framtiden behöver man bygga studentlägenheter. Alternativet är stagnation, ett Sverige som inte kan hävda sig i internationell konkurrens. Vi behöver fler ingenjörer i det här landet. Vi behöver inte fler unga som tvingas avstå från högre studier. Med en kunskapsbaserad ekonomi kan Sverige byggas starkare.

Regeringens hitintills enda kända satsning av någon större dignitet, den sänkta restaurangmomsen, leder i motsatt riktning. För ingen kan väl tro att vi kan äta oss ur krisen, på samma sätt som ingen på riktigt kan tro att Sverige blir rikare av att staten ger bidrag för att vissa ska städa hemma hos andra. Nej, det blir mer och mer tydligt att regeringen har en annan vision om Sverige, en annan vision än att Sverige ska vara en modern nation i framkant. Att acceptera bostadsbristen är en del i detta. Det är ett vägval.

Jag vill ha ett Sverige med en värdeburen tillväxt i en kunskapsbaserad ekonomi. Regeringens politik leder till att Sverige i stället i framtiden får konkurrera med låga löner och sämre villkor. Vi gör valet nu. Att aktivt inte bygga studentbostäder är att säga nej till tillväxt och framtidsmöjligheter för vårt land.

Vi socialdemokrater har redan för flera veckor sedan presenterat ett fempunktsprogram för byggande av fler studentbostäder. Det är konkreta punkter som skulle kunna sättas i verket i morgon dag, både för att långsiktigt bygga bort bostadsbristen och för att underlätta för henne som står på ett campus i dag, någonstans i Sverige, utan att veta var hon ska ställa sin flyttkartong i kväll.

Regeringen har hittills, å sin sida, pekat på tre vägar:

1. Studenter ska bo inneboende hos snälla tanter som har ett rum över.
2. Studenter ska inte söka drömutbildningen och våga flytta, utan de ska stanna kvar där de har en bostad och ta den utbildning som finns där.
3. Man hotar lärosätena med att dra in utbildningsplatser då det, på grund av regeringens politik, inte finns studentbostäder.

Sverige har inte råd med en regering som lutar sig tillbaka och låter möjligheterna passera förbi. Sverige har inte råd med en regering som väljer att backa in i framtiden.

(Applåder)

Anf. 4 OSKAR ÖHOLM (M):

Fru talman! Båda de talare som har varit uppe har börjat just i det positiva, hur många det är som faktiskt väljer att studera och som gör det i dag. Det är en väldigt positiv signal att många väljer att vidareutbilda sig och gå den där utbildningen som de drömmer om att göra. Det handlar

om att gå ut i vuxenvärlden, ut till det arbete som man vill ha och det liv som man tänker sig.

Det är faktiskt inga stora rubriker om att fler studenter än någonsin tidigare väljer att studera. Jag tror att ett av skälen till det är att det rekordet fanns förra året också, och även året innan det. Vi har börjat vänja oss vid just den bilden.

Det är klart att detta ställer väldigt stora krav, och man hamnar inför stora utmaningar om hur man ska hantera det. Det gäller studenterna själva, så klart, men också lärosäten och de politiker som på olika nivåer försöker skapa en god utbildning, ett gott skyddsnät för studenterna, en rimlig boendesituation och på andra sätt en studiesocial miljö som gör att det fungerar och är bra att vara student i Sverige rent generellt.

Mot den bakgrunden kan jag inte låta bli att börja det här debattinlägget med att säga att det känns väldigt bra att studenter i Sverige i dag står bättre rustade, rent ekonomiskt, än vad de har gjort på väldigt länge. Det gäller till exempel studiemedlet, som den här regeringen har höjt vid flera tillfällen. Vi har gjort det därför att vi såg att det var svårt för många studenter att klara sig på den budget som de hade.

När man gjorde jämförelser över hur studiemedlet hade utvecklats kunde man se att det hade urholkats. När man gjorde de jämförelserna såg man att det behövde ske förbättringar. Det har vi levererat, och vi har trots oro i omvärlden och finanskris kunnat prioritera studenterna och vända den trenden. Det är jag väldigt stolt över.

Det betyder inte att studentlivet är en dans på rosor rent ekonomiskt, men det innebär att de studentbudgetar som just i dessa tider tas fram av studentorganisationer och banker för första gången på länge går ihop. Det betyder också att vår utgångspunkt att alla ska ha möjlighet att studera med rimliga ekonomiska villkor står fast. Vi har visat i ord och handling att vi står bakom den principen.

Fru talman! Jag tycker att man ska ha med sig den här bakgrunden när man diskuterar frågan om studentbostäder, av det enkla skälet att det hänger ihop. Det är klart att det med en tryggare ekonomi för studenter, som gör att fler vågar, väljer och vill studera, också blir lättare att efterfråga en bostad.

För de studenter som jobbar extra, vid sidan av sina studier, och vi vet att ungefär hälften gör det, har vi också gjort kraftiga förbättringar genom att kraftigt höja fribeloppet. Tidigare drogs studiemedlet helt enkelt in när man tjänade extra pengar.

När det gäller boendesituationen, fru talman, är det väldigt bra att vi har den här debatten. Det är bra och naturligt att den sker just nu, vid den här tiden på året. Vi känner igen bilderna. Även om det ofta är de mest spektakulära fallen av bostadsbrist som hamnar i tidningarna vet vi att det finns stora problem. Det ser olika ut på olika ställen i landet, men det är också uppenbart att det är alldeles för många ställen där man har en situation som är minst sagt svårhanterlig.

Jag hoppas inte att den här debatten bara ska handla om att vi pekar finger åt varandra och skyller på varandra. För det är klart att det är ganska många som måste ta på sig ansvar för att det ser ut som det gör i dag. Det handlar om kommuner som har gjort för lite eller gjort på fel sätt, och det handlar om en statlig politik som inte heller har levererat i

tillräcklig omfattning under väldigt många år. Och det är klart att det hänger ihop med den allmänna bostadspolitiken.

Vi hörde statsrådet prata om just de siffror som vi känner till, att det under 20 års tid har byggts ungefär hälften så många bostäder i Sverige per capita som i våra grannländer. Det om något är en glasklar bild av en långvarig oförmåga att lösa bostadsmarknadens problem. Och det handlar om de andra delarna, som vi också känner till, med de höga byggkostnaderna i Sverige jämfört med i andra länder och den misslyckade subventionspolitiken, som inte heller skapade de bostäder som man vackert i den här talarstolen och på andra ställen sade att det skulle göra.

Sedan finns det, tack och lov, fru talman, en lång rad ljuspunkter. Och det är väl det vi måste fokusera på, särskilt i en sådan här debatt. En av dem är förstås att det beräknas byggas väldigt många nya bostäder, och det kommer att vända riktningen och se till att det börjar gå åt rätt håll.

När det gäller statens ansvar har vi också vidtagit flera olika åtgärder för att så snabbt som möjligt möta de decennier av misslyckad bostadspolitik som har lett fram till dagens situation. En sådan är de förenklingar, som också statsrådet pratade om, i boendeformer som rör studenter. En annan handlar om att steg för steg göra det mer lönsamt att hyra ut delar av sin egen bostad eller hela sin bostad till en student för att bättre nyttja det bostadsbestånd som finns. Och det handlar om den viktiga delen att se till att i dialog med kommunerna hitta bättre och smartare sätt att också bygga med de regler som finns i dag.

Allt det där är angeläget. Jag tror inte minst att det är viktigt att fundera på den sista punkten. Hur kan kommunerna ges ännu bättre verktyg? Jag tror att uppdraget att utreda det är superviktigt. Även uppdraget till Ungdomsstyrelsen, att se över unga människors bostadssituation, är särskilt relevant när man diskuterar detta.

Ibland glömmer vi bort det. Vi kanske fastnar och bara diskuterar studentbostäder. Det är klart att de är viktiga, men det är många studenter som inte bor i speciella studentbostäder. Det handlar ofta om att se till att unga människor kan efterfråga en bostad.

Där har vi också fortsatt att göra viktiga satsningar. En av dem är att se till att även kommunala bostadsbolag nu måste drivas affärsmässigt och att deras hyror inte längre är hyresnormerande. Det betyder att man måste ta hänsyn till alla kollektivt förhandlade hyror. Då kan någon som lyssnar på den här debatten tycka att det låter som politiskt mumbojumbo, men det betyder i praktiken att det blir mer attraktivt också för andra aktörer än de kommunala bostadsbolagen att bygga hyresrätter, någonting som är viktigt inte minst för unga människor.

Fru talman! Detta innebär att vi rör oss i rätt riktning. Vi börjar gå åt rätt håll. Det vi fortsätter att göra nu är att satsa på långsiktiga spelregler som ser till att folk känner att de har möjlighet att bygga och att det finns en stabilitet i det. Det handlar om mer konkurrens i byggbranschen och specifika åtgärder som löser problemen för studenter. Vi går åt rätt håll.

Anf. 5 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Tack Socialdemokraterna för att ni har begärt en väldigt viktig debatt i dag!

Studenter investerar tid, pengar och engagemang i sin egen framtid men också i Sveriges framtid. Politiker som vi i den här kammaren har

många gånger sett studenter som en grupp som inte behöver någonstans att bo, som kan leva på nudlar och som inte heller blir sjuka. Jag tycker att det är dags att vi ser den kraft som studenterna i Sverige har. Vi måste i dag diskutera inte minst bristen på studentbostäder men också se till helhetssituationen.

Miljöpartiet driver på för ett ökat studiebidrag och för att studenterna ska ges ett starkare skydd i trygghetssystemen. Vi vill öka kvaliteten på den högre utbildningen genom att pröva undervisningsgaranti så att studenterna får mer tid med sina lärare. Vi vill också att utbildningarna ska kunna innehålla praktik för att minska tröskeln mellan utbildning och arbetsliv.

I dag handlar debatten om bostäder. Det är trots allt någonting väldigt grundläggande, inte bara för studenter utan för oss alla. Jag såg att studenternas nationella organisation presenterade en rapport för 2011 där fem av landets största studentorter var rödklassade. De kan alltså inte erbjuda en studentbostad under hösten. Det var Stockholm, Lund, Göteborg, Uppsala och Malmö. Det här är väldigt allvarligt. Det är någonting som även vi i den här kammaren borde bekymra oss över.

Jag har svårt att uppfatta att vi har en regering som ser problemet. Jag tycker att man snarare har lutat sig tillbaka. Man försöker passivt förvalta och man sade ganska tidigt i sitt regeringsuppdrag förra mandatperioden att bostadspolitik egentligen inte var ett riktigt statligt uppdrag. Trygga bostäder och boendemiljöer är i första hand någonting för andra aktörer, för den privata marknaden och för kommunerna, att ta hand om.

Regeringens enda åtgärd så här långt är att lansera en reform, som man vill lansera som just viktig för studenter, nämligen höjningen från 18 000 kronor om året till 21 000 kronor om året i schablonavdrag för den som hyr ut i andra hand. Vi får väl ändå konstatera, fru talman, att en sådan reform inte alls står i proportion till det problem som vi här har att diskutera. Det är trots allt ganska få av de trettioåriga studentparen med barn som knacker på för att bli inneboende i en villa i förorten. Det behövs snarare fler bostäder.

Under 2000-talet har nyproduktionen av studentbostäder i princip bara förekommit i större utsträckning när det har funnits statliga stimulanser. Det kan naturligtvis bero på att investeringsstöden också styr ryckigheten i de här förutsättningarna, men detta är generellt en ekonomiskt svag grupp som det är svårt att hitta ekonomi i att bygga för.

Flera goda exempel visar att det går att bygga även utan investeringsstöd, men det kräver faktiskt att vi har en hel del nytänkande både från den här salen och från de kommunala fullmäktigegrupperna. Det krävs en aktiv kommunpolitik och en aktiv dialog med byggarna för att kunna nyproducera studentbostäder med en rimlig avkastning. Där har politiken inte levererat.

Ett generellt investeringsstöd, fru talman, likt det som fanns under perioden 2002–2006 är nog inte önskvärt med tanke på de utvärderingar som finns. Men beroende på hur byggandet utvecklas de kommande åren kan olika statliga stimulanser bli nödvändiga för att trimma marknaden, särskilt om bristen på studentbostäder fortsätter.

Om man har den typen av stöd är det viktigt att man också ser till att andra villkor kan uppfyllas. Det finns synergieffekter med till exempel

passivhusstandarder eller med annan produktutveckling, nya aktörer på marknaden inte minst.

Regeringen anser tydligen att investeringsstöd till äldre och trygghetsbostäder är befogat. Det har införts med argumentationen att detta är en grupp som är så ekonomiskt svag att det är svårt att bygga bostäder för den. Hur har vi det då med studenterna? Tesen att man ska kunna bo bra på äldre dar låter ju bra, men vad sägs om att bo bra även på yngre dar? Det kan vara så att vi här faktiskt behöver titta över om ett statligt investeringsstöd behövs just för studentbostäder.

Fru talman! Studenter kan betala max 3 000 kronor i månaden i hyra. Det är naturligtvis en del i problematiken för att lösa bostadsbristen. Studentrum i Stockholm kostar som minimum mellan 3 000 och 4 000 kronor. Det behövs helt enkelt fler små bostäder med en lägre månads-kostnad, det vill säga att man i nyproduktionen måste höja andelen yt- och kostnadseffektiva hyreslägenheter som avses just för studenter och yngre.

Vi har i studier kunnat hitta yteffektiva byggsätt som faktiskt kan få ned kostnaden för en etta på ca 20 kvadrat till runt 3 000 kronor i månaden. Det här går, om man är beredd att ställa aktiva krav. Miljöpartiet ställer sådana krav i flera kommuner. Vi ställer tydliga krav på att en andel av nyproduktionsbeståndet ska vara studentlägenheter. Det är bara genom att ställa sådana krav som vi får fram en ytterligare studentproduktion. I Stockholm ställer Miljöpartiet kravet att var femte nyproducerad lägenhet ska vara en studentbostad. Jag tror att det är väldigt viktiga krav att ställa.

För att sänka byggkostnaderna kan man vidare titta över p-normen, som nämndes, alltså den norm som säger hur många bilparkeringsplatser som ska byggas vid nyproduktion av bostäder. Varje parkeringsplats bidrar till en högre byggkostnad, men för studenten knappast ett större mervärde. De flesta studenterna i många städer cyklar. De som behöver en plats på grund av funktionshinder eller annat har mycket större behov av de få platser man kan skapa.

Fru talman! Vi återkommer i denna viktiga debatt kring bristen på studentbostäder.

Anf. 6 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! I dagens debatt ligger fokus på studentbostäder, vilket i och för sig inte är så konstigt. Det ligger väl rätt i tiden. Vi är i början av ett nytt studieår och det är många studenter som söker ny bostad.

Det som har sagts här är oerhört positivt, nämligen att det är riktigt många som väljer att studera för att få en högre utbildning. Det har väl inte undgått någon att Folkpartiet verkligen sätter utbildning i centrum, inte minst kvaliteten i utbildningen. Men det är egentligen inte det som dagens debatt handlar om.

Från Folkpartiets sida vill jag också verkligen klargöra från början att vi inte accepterar att man ska behöva tacka nej till någon utbildning i brist på bostad. Det kan aldrig vara ett skäl att inte gå den utbildning man vill gå.

Jag tror också, fru talman, att vi är helt överens om att brist på bostäder är ett problem ur många perspektiv, inte minst för den enskilde. Oavsett om man är student eller inte påverkar det en naturligtvis påtagligt

direkt i vardagen om man saknar en bostad. Men det finns även, som har nämnts här tidigare, en samhällsekonomisk aspekt och en aspekt på utvecklingen i Sverige. Tveklöst är det så att bristen på bostäder inom vissa regioner riskerar att hämma utvecklingen och tillväxten. Det tror jag att vi inte ens behöver diskutera. Vi är överens i den frågan.

Bristen på bostäder för studenter – jag väljer att använda uttrycket bostäder för studenter, för precis som sades här tidigare bor faktiskt de flesta studenter inte i så kallade studentbostäder, utan de bor naturligtvis i bostäder lämpliga för studenter – kan inte ses som en separat fråga utan måste kopplas till den totala bostadsmarknaden. Nyckeln till att lösa problemet med bristen på studentbostäder är en aktiv politik för ökat byggande och för ett bättre utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet så att man får en bostadsmarknad där efterfrågan och utbud kan mötas.

Fru talman! När det gäller just samhällsplanering, byggande och bostadsförsörjning har Folkpartiets och alliansregeringens politik varit klart utstakad sedan regeringsskiftet 2006 med just målet för ögonen att nå en bostadsmarknad i balans. Förenklat kan man beskriva utvecklingen så att vi genom olika åtgärder när det gäller bostäder och byggande har försökt att förflytta oss från att ha haft ett genomreglerat system med snedvridande statliga subventioner mot ett system med långsiktiga spelregler för marknaden. Det är, fru talman, väldigt viktigt att vi nu håller fast vid den politiken. Den politiken har också ett väldigt brett stöd bland branschens aktörer.

Vi kan titta på de fem konkreta förslag som Veronica Palm nämnde och som redovisades i Svenska Dagbladet för cirka två veckor sedan. Där fanns ett förslag om investeringsstimulanser. Det kom omgående ett svar från byggbranschen, där man sade att man faktiskt motsätter sig detta. Man ser den gamla sanningen att subventioner riskerar att trissa upp priserna och göra att kostnadsmedvetenheten minskar hos både konsumenter och producenter. Den sanningen gäller fortfarande.

Jag kan tycka att det är lite märkligt att man från socialdemokratiskt håll håller fast vid detta nu när egentligen alla inblandade aktörer faktiskt tackar nej och inte vill ha subventioner. Man säger att detta bara stör utvecklingen.

Något som jag vill lyfta fram och som har lyfts fram här när det gäller bostadsförsörjningen är det delade ansvaret mellan stat och kommun. Staten ska naturligtvis inte stjälpas över ansvaret enbart till kommunen, utan staten har ett viktigt ansvar för att skapa ett regelverk som underlättar byggande och förvaltande av bostäder. Det gäller även att staten har ansvar för regelverket när kommunen planerar för bostäder.

Vi fick en ny plan- och bygglag den 2 maj i år. Den innebär att möjligheterna för detaljplaneläggning och planering för bostäder i övrigt kommer att underlättas och effektiviseras. Det är naturligtvis en sådan faktor som på lite längre sikt kommer att vara positiv.

Men redan i dag har man agerat olika i olika kommuner, och det finns goda exempel på kommuner där man har utnyttjat systemen och faktiskt kunnat skapa bostäder. Eftersom jag är från Västsverige vill jag lyfta fram det goda exemplet i Trollhättan och Högskolan Väst där man de facto har bostäder till alla studenter. Det beror naturligtvis på att olika aktörer har samarbetat och talat sig samman inom de ramar som finns. Det är naturligtvis positivt att man gör det.

Alla åtgärder som har vidtagits på bostadsmarknaden och när det gäller planeringen av bostäder från regeringens och Alliansens sida kommer ytterligare att underlätta ett sådant samarbete och möjligheterna att skapa detta.

Bristen på studentbostäder är naturligtvis en hämsko. Men lösningen ligger inte i att specifikt diskutera studentbostäder, utan lösningen ligger i att vi diskuterar möjligheten att skapa en bostadsmarknad i balans där regelverket är långsiktigt hållbart. Det är precis åt det hållet som alliansregeringen och Folkpartiet har strävat ända sedan regeringsskiftet 2006, och vi börjar faktiskt se resultat av det. Ministern redovisade här ett ökat byggande och siffror för 2011.

Jag återkommer i nästa inlägg lite mer om de konkreta åtgärderna.

Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Debatten om studentbostäder och bostäder till unga är återkommande. Varje höst kommer rapporter i medierna om hur nyblivna studenter har svårt att hitta boende på sin nya hemort. Detta gäller inte minst i större städer och vid de större universiteten.

Till viss del tror jag att detta är ett problem som man inte helt kan värja sig emot eftersom det i många fall handlar om tiotusentals människor som på kort varsel ska hitta nytt boende på samma ort. Det handlar om den första tiden runt inskrivningen. Det är en hektisk period med många flyttlass, nya rutiner och nya miljöer för många människor på samma plats samtidigt.

Jag tror att problemet måste delas upp i två. Det handlar dels om det som vi läser om varje år, nämligen den första kaotiska tiden, dels om ett mer långsiktigt strukturellt problem. När det gäller den första tiden, de hektiska veckorna i slutet av augusti och i början av september, gör lärosäten, kommuner och studentkårer varje år ett hästjobb för att lösa detta problem.

Jag ska ge ett exempel från Luleå tekniska universitet, där en vän till mig ska börja studera. Där har studentkåren hyrt ett helt vandrarhem för att erbjuda studenterna någonstans att sova de första nätterna. Det är en bra lösning i några dagar, och dessa aktörer ska ha en stor eloge för att de fixar detta varje år.

Den svårare problematiken handlar, som sagts här tidigare i dag, om att det har byggts alldeles för lite i Sverige under lång tid. Det är ingenting som vi löser med ett enda alexanderhugg och en enda quick fix. Jag hävdar att denna problematik på många sätt liknar problematiken med den stora svenska ungdomsarbetslösheten. Alla riksdagens partier säger att de vill bekämpa både bostadsbristen för unga och ungdomsarbetslösheten. Men ändå verkar det som om de kvarstår över tid, oavsett färgen på den för tillfället sittande regeringen.

Personligen tror jag inte att det är någon slump att de marknader som fungerar allra sämst, däribland ungas bostads- och arbetsmarknad, också är de marknader som är allra mest reglerade.

Jag kan nämna några exempel på regleringar som gäller för en potentiell byggare av en hyresfastighet, eller för den delen en fastighet med studentlägenheter.

Badrummen i samtliga lägenheter måste vara minst 3,23 kvadratmeter. Som ett stickspår kan jag säga att mitt eget badrum är ungefär en

tredjedel så stort. Alla lägenheter måste ha tillgång till direkt solljus. Det finns många mångmiljonlägenheter på Manhattan som alltså inte skulle kvala in när det gäller vad som krävs för en nybyggd svensk studentlägenhet. Det måste också finnas tillgång till läsbart utrymme för alla cyklar.

Jag kan fortsätta hur länge som helst, eftersom byggbranschen är genomreglerad. Det finns bestämmelser för allt mellan himmel och jord, eller allt mellan golv och tak, kanske jag ska säga. Alla regleringar har givetvis ett gott syfte, men i slutändan fördyrar detta byggandet. Till detta ska också läggas att svensk byggsektor behöver bli mer produktiv och konkurrensutsatt.

Offren för alltför långtgående detaljerade regleringar och för bristfällig konkurrens och produktivitet är de unga – studenterna och andra – som inte hittar någonstans att bo på grund av den alltför låga nivån på byggandet.

Här har alliansregeringen glädjande nog börjat arbetet med att steg för steg komma ifrån denna situation där den svenska bostadsproduktionen inte bara var genomreglerad utan även fullständigt nedlusad av offentliga stöd och bidrag. Detta var inte bra för svenskt bostadsbyggande. Det vet vi. Det har vi svart på vitt. Att göra hela branscher bidragsberoende vet vi mer eller mindre alltid hämmar konkurrens, nytänkande och innovation.

Fru talman! Det sker, som sagt, glädjande nog saker. Detta gäller hela bostadsmarknaden, eftersom allt hänger ihop. Vi har höjt och höjer avdraget för att hyra ut delar av sin bostad skattefritt. Här borde vi så snart som möjligt använda oss av den norska modellen som innebär att man kan hyra ut halva sin bostad helt skattefritt. Vi borde alltså importera den norska modellen till Sverige.

Även om det finns mycket kvar att göra har vi inrättat en ny plan- och bygglag för att förenkla tillståndsprocessen och för att komma till rätta med en del av regelkrånglet. Vi har också skapat en helt ny boendeform, nämligen ägarlägenheter. Vi börjar så smått se resultat av detta. Det kommer fler bostäder, och det kommer nya kategorier av fastighetsägare. Det är givetvis inte det första alternativet för en student att köpa en nybyggd ägarlägenhet. Men det finns en flyttkedja, en bostadskedja, som gör att om det byggs blir det så att säga längst ned i kedjan billiga och små lägenheter lediga.

Slutligen skulle jag vilja lyfta fram byggbranschens behov av kontinuitet och långsiktiga spelregler. Utan sådana kommer de stora investeringarna inte i gång. Det blir fel när statsmakten, såsom vissa i denna debatt vill, ska vara med och peta, detaljreglera och styra. Det går ut över byggandet.

Vissa debattörer här i dag verkar vilja ge sken av att om de hade majoritet skulle de här och nu hur lätt som helst lösa detta problem. Men problem som har skapats under lång tid tar också lång tid att lösa, och svensk bostadsmarknad är ett sådant problem.

Jag återkommer i senare inlägg med fler centerpartistiska idéer för ett ökat studentbostadsbyggande.

Anf. 8 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Jag ska börja med att tacka för initiativet till denna viktiga debatt. Jag och Sverigedemokraterna välkomnar att det förs en debatt om bostadspolitik, även om jag tycker att det är svårt att diskutera just studentbostäder som ett enskilt fenomen. Det är bostadsbyggandet generellt som måste förändras och som måste förbättras.

För att upprätthålla arbetslinjen och för att främja tillväxten krävs det att människor har någonstans att bo. Det är enkel matematik, och jag tror att vi så här långt är överens allihop.

Att snabbt bygga bort dagens akuta brist på bostäder går inte. Därför behöver vi både långsiktiga och akuta lösningar.

Jag delar Veronica Palms åsikt om problemen, men jag förstår också regeringens dilemma. Byggprocesser tar mycket lång tid. Både planeringen och politiken måste som sagt bli betydligt långsiktigare än som är fallet i dag.

Anledningen till att det inte byggs så många studentbostäder är helt enkelt att det inte är lönsamt. Och anledningen till att det inte är lönsamt är att de politiska beslut som fattas eller som, kanske rättare sagt, inte fattats har hämmat utvecklingen på just det här området.

Det är svårt att få lönsamhet i nyproduktion av små lägenheter och studentlägenheter när stigande materialpriser och markpriser driver upp produktionskostnaderna.

Vi menar att en åtgärd – precis som andra här varit inne på – skulle kunna vara en mer flexibel parkeringsnorm så att det blir mer kostnadseffektivt att bygga mindre lägenheter samt att bostadsområdena blir mindre markkrävande.

Byggföretagens primära uppgift är inte att ta samhällsansvar, utan det är faktiskt ett ansvar för oss politiker på alla politiska nivåer. Vi måste ta det ansvaret och investera i Sveriges framtid och tillväxt genom att också investera i och långsiktigt planera för ett ökat bostadsbyggande så att även studenter i framtiden kan hitta ett lämpligt boende.

Det går dock att på relativt kort tid skapa många nya bostadstillfällen för unga och för studenter om bara den politiska viljan finns, och vi hör här i dag att den politiska viljan verkar finnas. Nu handlar det bara om att vi kompromissar oss fram till en långsiktigt hållbar lösning.

Sverigedemokraterna vill vända det mest kritiska och mest akuta läget på studentbostadsmarknaden genom att avskaffa fastighetsavgiften för studentbostäder. Vi vill också se över skatteregelverket för olika boendeformer. För att lösa de mest akuta problemen vill vi dessutom göra det skattefritt att hyra ut halva bostaden enligt de regler vi tidigare här hört talas om. Den statsfinansiella kostnaden skulle inte bli så stor, och det skulle vara ett lågt pris att betala för att på kort tid frigöra många bostäder.

Mycket talar för att de här bostadstillfällena skulle kunna uppstå just i storstäderna där vi i dag har den största bostadsbristen. De samhällsekonomiska vinsterna skulle helt enkelt bli stora om vår bostadsyta nyttjades på ett mer effektivt sätt. Nästan 25 000 bostäder i Stockholms län står tomma och skulle kunna hyras ut i andra hand – detta enligt en undersökning som Stockholms Handelskammare har gjort.

Handelskammaren lät i december förra året intervjua 1 000 personer i Stockholms län angående andrahandsuthyrning. 7 procent av dessa per-

soner som inte redan i dag hyr ut skulle kunna tänka sig att göra det. 7 procent vill alltså hyra ut men gör inte det. Varför tillvaratar vi inte denna vilja om behovet verkligen är så stort?

Handelskammaren vill liksom Sverigedemokraterna se mer flexibla regler och skattebefrielse vid andrahandsuthyrning. Jag är fullt medveten om att det kanske inte är en långsiktig lösning på problemet, men någonting akut måste göras. Vi står här i dag just därför att läget är akut och situationen är ohållbar.

Det kommer att dröja länge innan det här läget förändras. Det tar lång tid att planera, och det tar lång tid att bygga. Den tiden har inte dagens studenter.

Tid är pengar även för byggföretagen. Vi menar att de tekniska särkraven och byggnormerna måste ses över. Det är inte tids- och kostnadseffektivt för byggföretagen om kommunerna tolkar normerna olika och det i praktiken är lokala standarder runt om i landet. För att det hela ska fungera krävs det naturligtvis ett större samarbete kommunerna emellan.

Sedan kan vi givetvis diskutera om det är rimligt att det bostadspolitiska ansvaret ska ligga hos riksdagen. Riksdagen sätter naturligtvis upp reglerna, men det är kommunerna som har bostadsförsörjningsansvaret samtidigt som det är regionerna som skapar tillväxten. Politiker måste således ta sitt ansvar på alla nivåer.

Anf. 9 ROSSANA DINAMARCA (V):

Fru talman! Låt mig börja med att slå fast en sak när vi pratar om studenters bostadssituation: Studenter är inte en homogen, väl avgränsad grupp i samhället, och bostadsbristen drabbar inte alla studenter lika och berör inte heller alla studenter.

Att ha någonstans att bo är en förutsättning för att kunna studera vidare på annan ort. Jag menar att bostadsbristen är högerns sätt att kunna bevara den sociala snedrekryteringen inom den högre utbildningen.

Arbetarrörelsen har lyckats bekämpa de formella hindren att läsa på högskolan, även om det nu också backas en del. Nu kan vi se att man håller arbetarklassen utanför de mest prestigefyllda universiteten genom att också upprätthålla bostadsbristen.

En femtedel av alla som studerar i Lund har planerat att hoppa av studierna på grund av svårigheten att hitta en bostad. Hur många som verkligen har gjort det är okänt. Där krävs det nästan att man har föräldrar som kan köpa en lägenhet – tydligen ett tips som Mats Odell i dag på Twitter gett till studenterna.

Enligt Sveriges Förenade Studentkårer, SFS, kan bara 4 av 30 studentstäder garantera en bostad för sina studenter. Vi har sett studenter tälta på campus inför terminsstarter.

Att trygga ett boende är helt avgörande för att man ska kunna genomföra sin utbildning. Bostadspolitiken måste ses som en integrerad del av jobb- och utbildningspolitiken. Här verkar bostadsministern inte tro att han har ett ansvar. Men regeringen har ansvar för den politik man fört under de senaste fem åren.

En av de allvarligaste konsekvenserna av regeringens politik är att hyresrätten som upplåtelseform har missgynnats i olika avseenden och att de hushåll som önskar bo med hyresrätt får allt svårare att hävda sin sak.

*Aktuell debatt:
Bristen på
studentbostäder*

Enligt Hyresgästföreningen kommer 636 000 unga människor att flytta hemifrån under de närmaste fem åren. Det behövs 128 000 bostäder till de 216 000 unga i hela Sverige som i dag saknar och efterfrågar en egen bostad.

Studering efterfrågar olika former av boende. För vissa är studentbostäder en lösning, men inte för alla. 40 procent av alla kvinnliga studenter har barn. Studentkorridor är inte ett alternativ. Fler hyr vanliga hyresrätter. Har man förmögna föräldrar kan, som Mats Odell sagt, ägande av bostad vara en lösning. Beträffande bostadsproblemen för studenter kan man dock inte utgå från att alla har förmögna föräldrar.

Fru talman! När det gäller förslaget om höjt schablonavdrag för ägare av bostäder vid uthyrning i andra hand, något som vi här också fått höra om, säger föreningen jagvillhabostad.nu i sitt remissvar:

”En bostadspolitisk åtgärd som det utökade schablonavdraget, där unga förväntas vara inneboende ute bland villamattorna, stämmer således inte överens med ungas efterfrågan, och det går därmed stick i stäv med det bostadspolitiska målet.”

Jag kan inte annat än hålla med. Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. Också unga ska ha rätt till ett tryggt boende. Låt oss avliva myten om att unga gillar att bo någon månad här och någon månad där!

Vi i Vänsterpartiet anser att alla kommuner måste ta sitt ansvar att bygga det som efterfrågas bland unga, studenter och låginkomsttagare. Vi vill skärpa den kommunala bostadsförsörjningslagen. Vi vill ha kommunala bostadsförmedlingar som norm överallt. Öka tryggheten för dem som bor i andra hand och skärp sanktioner mot ockerhyror!

Vi kan inte låta byggbolag sitta på outnyttjade byggrätter bara för att skapa en bristsituation och pressa upp kostnaderna. Sänk parkeringsnormen vid byggande av studentbostäder, som flera här varit inne på, och bestäm upplåtelseform i detaljplanerna! Om det finns en efterfrågan på billiga hyresrätter är det en bostadspolitiskt katastrofal åtgärd att privatisera dessa och undandra många unga möjligheten till ett boende till rimliga kostnader.

Vi vill att ett investeringsstöd införs för byggande av hyresrätter, däribland också studentbostäder, och ge bostadsmarknaden, på lång sikt, möjlighet att producera hyresrätter som folkflertalet har råd med – även studenter.

Anf. 10 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Vi verkar vara överens om två saker. Den ena är hur positivt och bra det är inte bara för de unga människorna i fråga utan även för hela Sverige att många vill satsa på en högre utbildning och investera den tid och kraft och de pengar det innebär att göra detta. Den andra är att vi har ett svårt problem på bostadsmarknaden för studenter – särskilt de som kommer till en ny ort och kanske inte har etablerat sig där tidigare. Detta är vi överens om.

Frågan är då: Vad gör vi åt detta? Jag har försökt beskriva en politik som handlar inte bara om att skapa långsiktigt stabila spelregler med enklare regler som förbilligar produktionen av bostäder och gör att vi kan få ett långsiktigt högre bostadsbyggande, utan som även försöker identi-

fiera de specifika problem som är orsak till att vi inte får fram fler studentbostäder.

Jag vet själv att det går att bygga studentbostäder. Jag vet även privata aktörer som bygger studentbostäder och får lönsamhet i detta, men de pekar också på hur olika – både nationella, lokala och kommunala – regler fördyrar hyran för studenterna med hundralappar varje månad på ett sätt de tycker är onödigt. De säger: Vi skapar lika bra bostäder utan dessa grejer som fördyrar.

Jag tror att det är den vägen vi måste vandra. Vad är då alternativet till detta? Veronica Palm från Socialdemokraterna höll en lång föreläsning om hur problematiskt allting är, och sedan sade hon i en bisats att åtgärderna är ett fempunktsprogram de har skrivit i Svenska Dagbladet.

Läser man denna artikel slås man först av vilket snömos det är. Det är många självklarheter, exempelvis detta med p-normerna. Det är faktiskt så att kommunerna bestämmer själva om detta. Vi har också sedan länge tillbaka bett Boverket informera kommunerna om hur de ska använda dessa regler på ett bra sätt, för de används på många konstiga sätt. Men det finns alltså redan underlag för att hantera detta på ett bra sätt i kommunerna.

Vad som finns i artikeln är dock mer krångel. Man ska tvinga alla människor som vill hyra ut i andra hand att gå genom en kommunal förmedling. Man ska tvinga kommuner att bygga en viss procent av olika boendeformer. Den enda effekten av dessa ökade krångligheter är att vi kommer att få färre bostäder byggda. Mitt problem är att vi bygger för *lite*, inte att vi bygger för *mycket* av någonting. Men Socialdemokraterna vill alltså krångla till det ytterligare.

Sedan har vi detta med investeringsbidraget, som Socialdemokraterna vurmar för. Det låter ju bra. Problemet är att vi har haft investeringsbidrag eller subventioner till studentbostäder i tre olika former under socialdemokraternas regeringsinnehav, med olika typer av stöd från Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det har varit tre system.

En del har avvecklats därför att det har funnits statsfinansiella skäl; man har sett att det inte funkar. För annat har man sett att det finns en alltför stor kritik mot att det missgynnar andra boendeformer; det skapar nya problem på bostadsmarknaden. Och så har man avvecklat detta. Detta är problemet med investeringsbidrag: att de skapar osäkerhet och kortsiktighet. Vi behöver långsiktigt stabila spelregler. Jag tror snarare på att försöka förbilliga för dem som bygger bostäder genom att skapa enklare regler än på att ösa skattepengar över byggherrar.

Det är dock egentligen det enda substantiella som finns i Socialdemokraternas fempunktsprogram och som möjligtvis – i alla fall teoretiskt – skulle kunna bidra till ökat byggande. Som sagt är dock erfarenheten att vi har haft subventioner i det svenska bostadsbyggandet och ändå byggt hälften så mycket per capita som våra nordiska grannländer har gjort. Vi har investerat mindre än hälften än OECD-genomsnittet i bostadsbeståndet i Sverige, trots de subventioner och investeringsbidrag som socialdemokrater och vänsterpartister har haft.

Problemet sitter inte där – snarare kanske det är en del av problemet. Vi har inte skapat långsiktiga spelregler för dem som ska investera i bostäder för 30, 50, 100 år framåt i tiden, utan vi har skapat regelverk

som har gjort att man jagar efter att få ett bidrag i stället för att bygga långsiktigt.

Anf. 11 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Jag har besökt högskolor och kårer i hela det här landet. Jag har besökt Uppsala och Stockholm, men jag har också varit i Karlstad och Växjö. Jag möter studenter överallt som berättar om samma bild. Jag var i Växjö i går. Där berättade studentkåren att i juni var alla studentlägenheter i hela Växjö kommun upptagna. Vi vet att de första beskederna till de nya studenterna kommer i juli. Det fanns inga studentlägenheter att förmedla.

Regeringens utsände, den kristdemokratiska gamla partisekreteraren, som kommer att åka runt och träffa samma människor under hösten kommer att möta samma frågor och samma frustration. De undrar nämligen. De undrar: Varför vill inte regeringen att vi tar det samhällsansvar vi tar när vi väljer att studera – när vi investerar kraft, energi, tid och resurser i att bygga Sverige starkare? Varför vill inte regeringen ge oss möjligheter att få ett bra boende under tiden?

Det svenska bostadsbyggandet har gått ned. Det har gått ned ganska kraftigt den senaste tiden. Men när man tittar på statistiken – för det är viktigt att göra, och det är viktigt att vara ärlig med statistiken även om vi sedan tycker olika – ser man att brottet var 2007. Det var före den ekonomiska krisen, när vi hade en finansminister som stod i denna kammare och sade: Det finns väl ingen som tror att vi kommer att få ett börsfall. Då slutade man bygga bostäder i Sverige – på grund av regeringens politik.

Det byggdes 125 studentlägenheter förra året. Flera har i denna debatt sagt att studenter inte bara bor i studentlägenheter, och det är helt riktigt. Det är väl en himla tur, eftersom studenter är en mångfasetterad grupp. Det byggdes 2 045 ettor under förra året. Det är den lägsta siffran på 22 år – när vi har de största ungdomskullarna som kommer ut.

Jag är lite förvånad över regeringens och de övriga borgerliga företrädarnas dogmatiska hållning och brist på förståelse för att detta är ett reellt problem. Det borde inte vara tid för ideologiska dogmer och ideologiska skygglappar. Det borde vara tid för handling. För nej, fri marknad är inte svaret på alla frågor. Det är för mycket ideologiska skygglappar som döljer och gör att den borgerliga sidan inte ser verkligheten och inte ser problemen och därför inte heller vill ta tag i dem.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för Sverige. Det behöver byggas mer. Det behöver byggas blandat. Vi behöver bygga både bostadsrätter och hyresrätter, små och stora lägenheter och studentlägenheter. Vi som politiker har ett ansvar att ge förutsättningar för detta. Vi behöver vända på alla stenar.

Vi socialdemokrater *tittar* inte bara på våra nordiska grannländer; vi lär också av dem. Vi tittar på den rödgröna regeringens arbete i Norge, där man har ett riktat investeringsstöd till just studentbostäder för att man tycker att unga människor som vill gå vidare och investera i högre utbildning också är ett ansvar för det gemensamma.

Det är väl ungefär här skiljelinjen går: mellan å ena sidan politiska dogmer, ideologiska skygglappar och tron att marknaden löser alla pro-

blem och å andra sidan en faktisk vilja att lösa vanliga människors vardagsproblem och bygga Sverige starkt inför framtiden.
(Applåder)

Anf. 12 OSKAR ÖHOLM (M):

Fru talman! Jag var nästan på väg att gå upp i talarstolen och säga att jag tyckte att hela debatten hade präglats av en samtalston – att det varit en debatt där vi diskuterar problemen på ett bra och rimligt sätt och kastar fram olika idéer och förslag, som det ska vara. Sedan höjde Veronica Palm tonläget ganska rejält. Det är väl i och för sig bra; det kan man göra. Sådana här debatter kanske ska vara hårda. Det skapar förhoppningsvis en tydlighet i vad partier står för, och det visar på skillnader som finns i politiken.

Sedan tror jag att det är viktigt att konstatera att utgångspunkten för en debatt som handlar om antingen studentbostäder eller bostäder i stort inte bara handlar om vad som händer precis just nu eller vad som har hänt de senaste åren, utan den handlar om vad som har hänt under väldigt lång tid. Det gäller både studentbostäder och andra bostäder. Och jag säger det inte för att peka finger och säga: Men titta på vad den socialdemokratiska regeringen inte gjorde eller gjorde på sin tid! Jag säger det bara av det enkla skälet att byggande är långsiktigt och tar tid. Det tar lång tid innan man ser den fulla effekten av en bostadspolitik. Planprocesser tar tid, byggande tar tid – allt det här är självklart. Man skulle kunna tycka att det skulle kunna leda till någon form av ödmjukhet hos Veronica Palm, vars parti väl inte har varit helt obetydligt när det gäller att lägga grunderna för svensk bostadspolitik.

Frågan, fru talman, tycker jag i det läget snarare blir: Hur agerar vi i så fall i dag? Hur kan vi vända den utveckling som vi uppenbarligen alla här inne är överens om att vi inte är nöjda med? Hur kan vi se till att vi bygger fler bostäder, både studentbostäder, bostäder för unga och bostäder rent generellt? Hur löser vi de akuta bristerna på kort sikt, och hur gör vi mer långsiktigt? Det är de frågorna som jag tror att en seriös politisk diskussion rimligtvis borde handla om, och det var ungefär det jag försökte peka på i mitt första inlägg för en liten stund sedan.

Jag pekade på några av de åtgärder som vi har vidtagit och som vi ansvarar för här i riksdagen. Ganska mycket av dem är långsiktiga, naturligtvis. Vi har pratat om förenklingar i boendeformer. Vi har pratat om den nya plan- och bygglagen som kommer att snabba på processen. Vi har pratat om de nya spelreglerna på bostadsmarknaden som gör att det kommer att bli både enklare och i många fall billigare att bygga bostäder, framför allt hyresrätter. Allt detta är till gagn och viktigt för både studenter och unga människor i stort. Jag pratade också om vad vi kan göra för att ändra attityder och utnyttja de bostäder som finns på ett bättre sätt, som vi hade uppe, och få fler människor att vilja hyra ut sin egen bostad.

Jag tror att det som Åsa Romson sade i början av debatten, att det också gäller att vara öppen för mycket av nytänkande, är precis det som den här debatten borde handla om. Där finns det en hel del som vi kan lära oss av. Det sker stora förändringar, och väldigt mycket kan göras. En del av detta är den möjlighet som numera finns för universitet och högskolor att i större utsträckning själva erbjuda boende för studenter och forskare. Det har inte varit möjligt tidigare. Det går också i rätt riktning

Prot. 2010/11:128
8 september

*Aktuell debatt:
Bristen på
studentbostäder*

därför att det stärker utvecklingen av campustanken och leder oss bort från den gamla bilden av universitet och högskolor som enbart kunskapsfabriker som bara har utbildningslokaler.

Vi ser också att det på andra ställen sker många spännande samarbeten mellan arkitekter, studentföreträdare och byggherrar som inom de regler som har gällt och gäller i dag har visat att man kan bygga billigare bostäder än vad man har gjort, att det är fullt möjligt. Det är mycket spännande, och det borde vi lära oss mer av.

Det handlar förstås om att planera smartare i kommunerna. Jag har absolut ingenting emot att vi diskuterar hur man på ett bättre sätt kan använda parkeringsnormen. Men det är väl ingen som tycker att man ska införa en statlig parkeringsnorm. Det där sköter ju kommunerna, och sedan ska vi se till att alla kommuner kan göra det på ett bra sätt. Det där är alldeles utmärkt.

Man kan kanske också fundera mycket på det som man har testat i andra kommuner för att akut lösa bristen. Kan man jobba med temporära bygglov, det vill säga att ha temporära och tillfälliga studentbostäder som kan flyttas mellan olika områden? Det kan också vara jätteintressant.

Jag tror att det här är utmaningen. Vi har kommit en bra bit på vägen. Planprocesser tar tid. Vi har gjort förändringar som gör att de kan gå snabbare. Det har byggts för lite, och nu gör vi förändringar som gör spelreglerna mer långsiktiga. Och vi kommer antligen bort från situationen där man väntar med att bygga för att man inte vet hur nästa laddning av bostadssubventioner ska se ut.

Vi är på väg åt rätt håll.

Anf. 13 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Det är klart att vi ska ha en bra och sansad ton i debatten. Det tror jag att inte minst ett så seriöst och allvarligt ämne som bristen på studentlägenheter kräver. Men verklighetsbeskrivningen att allting är på väg åt rätt håll är vi nog helt enkelt inte alls överens om. Vi är inte heller överens om att vi ser samma problem. Jag tycker inte att det är samma problem som man möter när man hör en ansvarig minister säga att studenter kan ju välja studieort – fyra orter var det väl – där det i år fanns studentlägenheter att söka. Är det på de orterna som studenterna ska hänvisas till att söka sina universitetsplatser? Det är inte att se problemet. Det är inte att vara på väg åt rätt håll.

Det finns väldigt mycket att göra och det är väldigt mycket nytänkande. Inte minst kan det finnas också ute i kommunerna, och där är det viktigt att partierna och vi som politiker är vakna för den här debatten. Man kan inte stå här i kammaren och prata om att p-normen, som höjer hyrorna ganska kraftigt på små lägenheter, är något som är kommunernas ansvar och sedan vara politiska kompisar när man väl ska fatta beslut, där man generellt dammar ut en stor matta där det alltid ska vara ganska höga p-normer. Det är ju det som är skillnaden mellan allianspartiernas politik i vissa av studentstäderna och andra partiers politik. Jag tycker inte att vi ska hymla med att det finns ganska konkreta åtgärder som det kan vara lätt att stå i den här kammaren och prata om, men i så fall har man inte sopat rent framför egen dörr hemma i det egna partiet.

Det finns ett par åtgärder som vi inte har pratat så mycket om och som jag tror är viktiga att titta på. Det är just bristen på byggande av små

hyresrätter som passar studenter och ungdomar som är problemet. Vi måste prata om hela bostadsbyggandet och problemet med att vi bygger för få bostäder i Sverige, men vi missar lite poängen med enklare regler för de små lägenheterna. Det är fortfarande mycket mer lönsamt att bygga de stora bostadsrätterna. Det är det som är problemet. Om vi har samma regelverk för alla lägenheter bygger man ju det som är mest lönsamt, och de stora bostadsrätterna är mycket mer lönsamma att bygga. Då måste vi börja titta på den grupp som har så svaga ekonomiska förutsättningar och inte kan ta lån, och ska man leva på dagens studiemedel kan man heller inte betala en särskilt hög hyra. De förutsättningarna ger en särskild situation för ungdomar och för studenter i Sverige. Om vi inte tar in det i problembilden missar vi en stor del av debatten som handlar just om hur studenter och unga, som det är, ska kunna få någonstans att bo.

Vi kan inte prata bara om den generella bostadspolitiken, och där har vi också lite olika syn. Om bostadspolitiken ska göra att det bara är folk med pengar och höga löner som ska kunna ta lån och ha ett säkert boende och att alla andra ska flytta runt till något slags osäkert andrahandsboende, ja då har vi också ganska olika syn på vad som är en god bostadspolitik för merparten i Sverige, även för studenter och för ungdomar.

Miljöpartiet driver att det ska vara lättare att bo flera i samma lägenhet. I dag är det flera hyresvärdar som har svårt att göra en bedömning av ekonomin när man vill skriva kontrakt med en person och inte med tre personer, så kallade kompiskontrakt. Botkyrka är en av de kommuner som har prövat det.

Vi tycker att man ska minska kaoset på andrahandsmarknaden i den kommunala sektorn, det vill säga att bostadsförmedlingen också ska vara en förmedling som tryggt och säkert kan förmedla kontrakt till studenter och ungdomar som vill hyra. Det är i dag fruktansvärt att inte bara komma till en ny ort där man känner sig osäker, man får dessutom svara på annonser och får träffa okända människor. Många gånger kan man hamna väldigt mycket i klistret. Vi vill inte att det för landets studenter ska vara deras första dag av den första terminen på den första studieorten.

Fru talman! Det är fullt möjligt att med politiska medel öka både statliga och kommunala prioriteringar för att öka bostadsbyggandet. Men passivitet i politiken är inte den möjliga vägen, utan här krävs aktiva politiska åtgärder, och det kräver att vi har en regering som ser problemen.

Anf. 14 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Jag tycker att det blir närmast lite märkligt när man från oppositionens sida i de senaste inläggen försöker påskina att regeringen inte ser problemen. Det är klart att regeringen ser problemen, och de har också redovisats här från talarstolen. Men det är väl ett privilegium som man har som opposition att få framställa det på det viset.

Vi hör mycket problembeskrivningar. Men var finns alternativet till regeringens långsiktiga politik? Där får jag instämma med ministern, för jag ser det heller inte.

Fru talman! Det är helt uppenbart att när det gäller specifikt studentbostäder har åtgärder vidtagits. Det har ju redovisats här att man har förenklat reglerna kring själva byggandet. Lärosätena har också fått en

viss möjlighet att tillhandahålla bostäder för studenter och forskare som de inte hade tidigare.

Jag tror att Boverkets uppdrag att informera och kommunicera med kommunerna om vad det är som kan underlätta byggande av studentbostäder är väldigt viktigt. Vi diskuterar parkeringsnormen här, och som har sagts är parkeringsnormen en kommunal uppgift. Men icke förty kan det ha blivit väldigt slentrianmässigt ute i kommunerna. Man borde därför kunna för en diskussion om att fokusera lite mer på att ha en lämplig parkeringsnorm, inte en som bara är enhetlig, så att den verkligen blir relevant och anpassad till den typ av bostad vi pratar om.

Vi fokuserar väldigt mycket på nybyggnation, och det är väl viktigt. Jag tycker att det är viktigt, som Åsa Romson tar upp här, att vi verkligen ser att det går att bygga billigare, och det finns bra exempel på detta.

Vi ska dock vara medvetna om att under den tid vi hade byggsubventioner för mindre lägenheter frångick vissa byggbolag detta och byggde stora lägenheter i stället.

Det gjordes en utredning av Malmös kommunala bolag, MKB, i detta sammanhang som visade att man i stället för att bygga små lägenheter med subventioner byggde stora lägenheter som var efterfrågade. Man visade tydligt på de flyttkedjor som uppstod. Man byggde 25 lägenheter, och i slutändan fick 17 ungdomar sin första lilla lägenhet i det gamla beståndet. Dessa lägenheter hade naturligtvis den rätta kostnadsnivån.

Det ska definitivt inte underskattas att om man ökar byggandet, oavsett vad man bygger, så ger det effekt totalt – även för studentlägenheter.

Visst kan man raljera om avdraget vid uthyrning av privatbostäder. Man ska dock vara medveten om att från och med nästa år får en villaägare som hyr ut en bostad skattefrihet upp till drygt 26 000 kronor.

I Sverige har vi ingen riktig tradition av detta, och det kanske snarare är tröskeln i sammanhanget.

Det är även värt att lyfta fram ROT-avdraget. Som villaägare kan man utnyttja ROT-avdraget för att bygga om sin villa så att man får en bostad att hyra ut.

Jämförelsen med Norge är i många stycken relevant. Där är det dock 77 procent som äger sin bostad och 13 procent som hyr av en privatperson. Man har alltså gammal tradition av detta. Den avdragsmöjlighet som vi utökar i Sverige börjar likna den i Norge. Man kan därför förvänta sig att utvecklingen i Sverige blir densamma. Vi är ju inte så olika i övrigt.

Anf. 15 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Jag hoppas att jag har gjort Centerpartiets linje i denna fråga tydlig. Vi anser att dels måste det till långsiktigt gynnsamma spelregler för ett hållbart bostadsbyggande, dels måste vi utnyttja det befintliga bostadsbeståndet bättre. Vägen dit går genom färre och smartare regleringar och bättre genomtänkta och lägre skatter på exempelvis uthyrning i andra hand.

Många av dagens debattörer har efterlyst ett större mått av nytänk och innovation. Det är jag den förste att hålla med om. Man måste dock förstå att vägen dit är att ha regleringar som inte låser fast byggare i specifika lösningar. Det är inte att sätta in speciella investeringsstöd där det råder osäkerhet om hur länge de kommer att finnas kvar. Det är i stället ett stort hot mot nytänkande.

Vad är alternativet till Centerpartiets och Alliansens linje med långsiktiga spelregler och bättre utnyttjande av beståndet? Oppositionen gör utfall mot restaurangmomsen och RUT-avdraget och påstår att vi vill bevara en social snedrekrytering. Veronica Palm säger sig vilja förenkla för studenter att hitta bostad, men när det gäller att hitta jobb är hon inte med på de lösningar som skulle ge fler jobb i Sverige.

Vad är Socialdemokraternas och Vänsterpartiets lösning? Jo, det är tillbaka till framtiden med de gamla investeringsstöden och subventionerna som inte fungerade och gjorde att svensk bostadsmarknad stod still, tappade i produktivitet och inte försåg Sverige med de bostäder vi behöver.

Fru talman! En av anledningarna till att det inte byggs fler studentbostäder är upplägget vid våra universitet och högskolor. Jag sitter i utbildningsutskottet och jobbar mycket med dessa frågor. Bygger man studentbostäder får man vara beredd på att de står tomma en stor del av året. På sommarmånaderna är det naturligt. Det finns dock en brist i upplägget på utbildningarna; det är en snedfördelning med för många utbildningar på hösten och färre på våren. Skapar man bostäder kan man kanske bara hyra ut dem på hösten. Det här kan man bli bättre på att planera.

Ett annat problem är att svenska studenter får sitt antagningsbesked väldigt sent. Man har några veckor eller i bästa fall en månad på sig att hitta en bostad på en ny ort där man kanske varken har vänner eller släkt. Det här problemet kan vi göra något åt för att komma åt studentbostadsproblematiken.

Det grundläggande är att hela bostadspolitiken hänger ihop. Det går inte att lyfta ut en del. Det handlar om att hela bostadsmarknaden, hela fastighetsbranschen, måste ha långsiktiga gynnsamma spelregler. Vi måste också hitta nya sätt att utnyttja det befintliga beståndet. Det handlar om att avreglera och sänka en eller annan skatt.

Anf. 16 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Det kanske vore på sin plats att våga lyfta blicken och ge beröm för de saker som fungerar och har blivit bättre och inte enbart fokusera på det som är dåligt och inte har genomförts. Jag skäms inte för att stå här i dag och berömma Alliansen för de saker man har genomfört. Det har blivit något enklare och något mer förutsägbart att bygga bostäder. Byggsubventionerna har tagits bort, och idén med bruksvärdet har återupplivats. Det räcker naturligtvis inte. Det måste göras mycket mer. Men jag skulle inte kalla det passivitet.

De studenter som saknar bostad i dag hjälps inte av att vi står här och träter om vems fel det är. De är mer intresserade av hur vi tänker lösa problemet. Morgondagens studenter är också mer intresserade av hur vi tänker lösa problemet. Framför allt är våra väljare mycket intresserade av hur vi tänker lösa problemet. Vi är helt enkelt skyldiga att ta tag i det och lösa problemet.

Alla förstår att vi inte kan bygga bort dagens bostadsbrist. Vi måste först och främst utnyttja det befintliga bostadsbeståndet bättre.

En annan viktig aspekt, som flera har berört här i dag, är att skapa flyttkedjor för att främja rörligheten på marknaden. I dag har vi snarare inlåsningseffekter i alla upplåtelseformer.

Det är viktigt att det byggs bostäder – inte nödvändigtvis studentbostäder eller andra billiga hyresrätter utan att det verkligen kommer i gång och börjar byggas. Det är kanske inte troligt att en student flyttar in i större nybyggda bostadsrätter eller hyresrätter, men någon kommer att flytta in där och lämna något annat efter sig – och så har vi startat flyttkedjan.

Vi kan dock inte sitta still och vänta på att flyttkedjorna ska komma i gång av sig själva. Vi måste agera nu och lösa de problem vi har i dag. Vi måste skapa incitament och verktyg för att öka andrahandsuthyrningen och uthyrningen av rum. Det passar inte alla att bo i en del av någon annans hus. Tyvärr ser dock verkligheten ut så i dag, annars skulle vi inte stå här.

För en person som börjar vuxenlivet kan det i ett första skede vara nödvändigt att hyra in sig hos någon när man börjar studera eller har sitt första jobb. Så ser den krassa verkligheten ut.

Att det förra året färdigställdes 125 studentlägenheter kan enbart bero på att marknads aktörer inte kan bygga bostäder till de hyror som kunderna är beredda att betala. Detta måste vi se över.

För många framstår frågan om studentboende i grund och botten som en del av lokalplaneringen för högskolor och universitet. Man vet ungefär hur många utifrån som kommer att antas på utbildningarna och börja studera. Likaväl som det måste finnas föreläsningsslokaler bör det finnas logi åt de studerande. Kanske är det så vi ska tänka, men då måste också politiken möjliggöra det.

Anf. 17 ROSSANA DINAMARCA (V):

Fru talman! Regeringen har flera utgångspunkter för sin politik som skiljer sig från Vänsterpartiets. Man säger sig vara mot subventioner av olika slag. Det verkar dock bara gälla nyproduktion av hyresrätter, för man har samtidigt infört RUT och ROT och sänkt skatter för dem med stora villor, och man planerar att öka avdraget för villaägare som hyr ut rum i andra hand. Det rimmar illa, väldigt illa.

Emil Källström skäller på investeringsstöden och säger att de inte ledde till att man byggde något. I stället avstannade hela byggnationen. Men ändå har det inte byggts så lite som i dag på omkring 20 år.

Man säger sig vilja ha stabila spelregler. Det första den borgerliga regeringen gjorde var att ändra spelreglerna och ta bort investeringsstödet för nyproduktion av hyresrätter, däribland studentbostäder. Nyproduktionen sjönk direkt – ett år före den förra finanskrisen. Vi vill också ha stabila regler som är långsiktiga, men det ska vara långsiktigt bra regler, inte orättvisa och dåliga.

En tredje utgångspunkt är privatiseringen av boendet. Billiga hyresrätter omvandlas till bostadsrätter. I vissa fall blir det några få nya mycket dyra hyresrätter också. Hyresrätter och studentbostäder är skattemässigt missgynnade. Ett rum i en studentkorridor är särskilt missgynnade. Vänsterpartiet vill att efterfrågan på olika boendeformer ska kunna tillgodoseas oavsett om det är hyresrätt, bostadsrätt eller villa. Finns efterfrågan på billiga hyresrätter ska dessa inte säljas ut.

En fjärde hörnpelare är teorin om flyttkedjan. Det vill säga att om det byggs dyra bostadsrätter i sjönära läge med kajplats blir snart en billig hyresrätt ledig på ett annat håll. I praktiken fungerar det inte så, speciellt

inte i kommuner och regioner med stark inflyttning. Vill man ha ett utbud av olika bostäder till olika kostnader måste man bygga varierat, även hyresrätter med rimliga hyror. Det går inte att ha en bostadspolitik som utgår från en teori som inte stämmer i verkligheten.

Fru talman! Sverige har under efterkrigstiden haft olika former av insatser för att lindra bostadsbristen. Det gäller att ta vara på dessa erfarenheter. Under rekordåren byggdes det väldigt mycket, och tidvis fanns det ett överskott. Det fanns brister i hur det byggdes och kvaliteten på vissa bostäder. Men det finns även andra erfarenheter.

Efter krisen i början av 1990-talet togs bostadspolitiken nästan bort, och vi fick ett rekordlåg byggande och hög arbetslöshet i branschen. Vi har också erfarenheter från andra länder, bland annat från det kravallaktuella Storbritannien, där ett hårt klassamhälle med segregation och hög arbetslöshet får sina sociala följder. Miljardrullningen till dem som har det bra ställt står i starkt kontrast mot hur andra behandlas, detta både i England och i Sverige. Vänsterpartiet vill ha en social bostadspolitik där det finns plats för alla inklusive unga och studenter utan förmögna föräldrar.

Anf. 18 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Vi har nu hört oppositionens olika företrädare. Vi kan konstatera att Vänsterpartiet tycker att krånglighet och alltför mycket regler som fördyrar byggandet ska lösas med mer regleringar.

Veronica Palm har pratat länge i två inlägg utan att egentligen prestera någon egen politik. Hon har här i talarstolen antytt – i Socialdemokraternas dokument sägs det mer explicit – att hon är för investeringsbidrag eller subvention i någon form. Problemet med detta är att det inte har fungerat särskilt bra tidigare. Frågan är: Är detta lösningen för framtiden? Hur ska avgränsningen mot andra boendeformer se ut? Hur mycket ska subventionerna vara på? Hur mycket pengar kan Veronica Palm plocka fram i sina budgetalternativ om detta vore på riktigt?

När man inför subventioner måste man enligt EU-regler gå till EU-kommissionen för att få dem godkända, så att det inte är felaktigt statsstöd. Det tar sin tid. Vad händer under tiden? Jo, alla som planerar att bygga stannar upp och väntar på att subventioner eventuellt ska komma. Då får vi färre bostäder byggda. Hennes rödgröna kollega sedan valet 2010, Åsa Romson, har också själv ifrågasatt det rimliga i hur investeringsbidrag och subventioner fungerar.

Sedan ska jag säga något om statistiken. Både Rossana Dinamarca och Veronica Palm har pekat på att bostadsbyggandet sjönk någonstans kring 2007. Det är helt korrekt. Vi har byggt ungefär lika mycket som norrmän, finnar och danskar. När det ökade i Sverige ökade det i Danmark, Finland och Norge också, och när det sjönk i Sverige sjönk det i de andra länderna också. Är det verkligen så att vi i alliansregeringen har påverkat även dansk, finsk och norsk bostadspolitik? Nej, det här handlar om helt andra saker. Det handlar om hur räntemarknader fungerar, internationella konjunkturer och liknande saker.

Den sammantagna effekten är dock att vi under en lång följd av år har byggt hälften så mycket som våra nordiska grannländer. Där ligger det grundläggande systemfelet. Det är där vi måste angripa problemet, i grunden.

Anf. 19 VERONICA PALM (S):

Fru talman! Jag vill tacka för den här debatten. Stundtals har den varit lite tjafsigt. Det är väl naturligt. Ju mindre man har att säga, desto lättare är det att höja rösten. I stort har det dock varit en klargörande debatt.

Vi socialdemokrater gör inte anspråk på att ha alla svaren, men vi ser hur Sverige ser ut i dag, och vi är beredda att leta efter lösningar. Det handlar om andrahandsförmedling, om att stärka bostadsförsörjningslagen, om riktade investeringsstöd för att få i gång studentbostadsbyggnad, om kompiskontrakt, om p-norm och om att justera stödet för andrahandsuthyrning. Det finns mängder med förslag. Vi vill göra situationen bättre. Vi vill driva politik.

Mot detta står en regering som inte lyssnar och inte har några svar. Den ideologiska läsningsen vid att det är viktigt att inte göra någonting kommer att stå Sverige dyrt. Den kommer att göra det för dem som studerar i dag och också långt in i framtiden.

Om man vill bygga en kunskapsbaserad ekonomi där Sverige står starkt inför framtiden behöver man också bygga studentbostäder. Alternativet är stagnation och ett Sverige som inte kan hävda sig i internationell konkurrens.

Jag vill ha ett Sverige som är en del av en kunskapsbaserad ekonomi där vi bygger Sverige starkt tillsammans. Det kräver politiskt ansvar och politiskt mod, och jag är beredd att ta det.

Anf. 20 OSKAR ÖHOLM (M):

Fru talman! Även jag vill tacka för vad jag tycker har varit en väldigt bra debatt. Det har stundtals absolut varit högt tonläge från båda sidor. Så ska det väl vara. Men jag tror att det som främst har visat sig är att vi är överens om problembilden att vi behöver bygga fler bostäder generellt och framför allt fler studentbostäder. Vi behöver hitta lösningar på lång sikt och på kort sikt.

Jag tycker att också lösningarna har varit ganska tydliga i den här debatten. Från min och mina allianskollegers sida har vi talat just om hur vi kan gå vidare med att minska regelkrånglet, ytterligare förenkla planprocessen – både vad vi har gjort och vad vi kan göra framöver – hur vi kan förenkla andrahandsuthyrningen och hur vi kan göra spelreglerna mer förutsägbara och därmed komma bort från ryckigheten. Kanske har vi framför allt talat mycket om hur man kan hjälpa till så att kommunerna bättre utnyttjar de regler som finns i dag och är mer kreativa.

På andra sidan har vi – apropå högt tonläge – hört ganska kraftiga attacker. Men det presenteras absolut en lösning där också. Jag kan konstatera att det är fascinerande att höra Veronica Palm säga ungefär: Vi är beredda att lyfta på varenda sten! Efter att ha gjort det hittar man uppenbarligen exakt samma politik som man har fört hela tiden och som inte har fungerat hittills. Det är stora subventioner som för det första inte fungerar och som för det andra i stort sett ingen efterfrågar. Inte ens byggbolagen själva säger ju att det skulle byggas mer med några subventioner. Det är snarare risk för att pengarna skulle hamna i byggherrarnas fickor.

Uppenbarligen är det så att en politik som av en del har beskrivits som ungefär lika effektiv som att bota huvudvärk med plåster är vad man hittade när man hade vänt på varenda sten. I och för sig – jag glömde det

– finns det också en hel del om att man vill gå in och detaljreglera parke-
ringsnormer och massor av andra saker som kommunerna kan hantera
bra, särskilt om de nu kommer att kunna få hjälp med det. Men det är
möjligt att Veronica Palm tycker att man kan ersätta 288 byggnadsnäm-
nder eller vad det nu kan vara med Veronica Palm. Jag tror inte att det är
lösningen på bostadsproblemen.

Jag har stor förståelse för att folk är otåliga för att det tar för lång tid.
Men jag tror att det är viktigt att vi nu fortsätter att bygga och att vi är
kreativa i lösningarna. Då kommer vi att hantera detta på ett mycket bra
sätt.

Anf. 21 ÅSA ROMSON (MP):

Fru talman! Tack för en, inte minst, viktig debatt! Jag cyklade förbi
en park häromdagen där studenterna tältade. Man får sig en funderare. Är
den enda lösning man ska presentera för tältande studenter att hänvisa
dem till att vara inneboende på en osäker andrahandsmarknad?

Det känns som att vi borde kunna bättre. Vi borde kunna bättre när
det gäller att ge förutsättningar för ett kunskapssamhälle i Sverige där vi
ser att studenternas insatser, engagemang, tid och pengar när det gäller
studierna är till för deras framtid men också för Sveriges framtid. Vi
måste kunna se att undervisningen i dag försummas. Jag har själv under-
visat studenter. Man har försökt få ihop grupparbeten och viktiga under-
visningstillfällen, men studenterna säger att de har att ordna med jobb,
eftersom studiebidragen är för låga, och med bostad. Det är sådant som
dränerar undervisningen i Sverige, och det är inte en bra situation för
någon.

Jag tror att man måste titta på flera lösningar och inte stå och slå
varandra i huvudet här i riksdagen. Däremot kan vi vara tydliga med att
man i kommunerna har ett oerhört aktivt arbete att göra. Det finns alltid
en prioritering mellan vilka typer av lägenheter man ger företräde till på
den mark som i nästan alla studentstäder är oerhört begränsad. På den
mark där man inte kan bygga det ena eller det andra kan man bygga det
ena. Då måste man ibland välja.

Då måste vi se att vi har ett bostadssystem som i dag ger företräde till
de stora lägenheterna. Visst kan man tro på flyttkedjor. Jag har sett sta-
tistik åt både det ena och det andra hållet. Men det saknas i dag små
hyresrätter. Det har aldrig byggts så få sådana i Sverige som i dag. Det är
fundamentalt fel. Där måste Sverige tänka om, och där borde regeringen
inte passivt luta sig tillbaka och säga att bostadspolitiken är långsiktig
och svår. Där måste vi aktivt stiga fram och säga: Det här är ett nationellt
ansvar.

Anf. 22 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Också jag vill tacka för debatten. Jag har varit med
mycket i bostadsdebatten sedan jag kom in i riksdagen 2002. På något vis
går det mesta igen; man känner igen argumentationen och så vidare.

Det är ändå positivt att se att vi är eniga och angelägna om att lösa
den bostadsbrist som finns på många ställen. Det handlar mycket om
strategi. Veronica Palm pratar lite om politiska dogmer och ideologiska
skygglappar. Jag kan inte tycka annat än att denna beskrivning passar bra
in på just investeringsbidragen. Det blir lite märkligt. Investeringsbidrag

är en ideologisk fråga eftersom ingen efterfrågar just denna vara. Jag kan inte se att det någon, vare sig i bostads- eller byggbranschen, som efterfrågar investeringsbidrag i dag. De säger snarare tvärtom – att det är bra att politiken har lagts om till att vara långsiktig så att man vet vad som gäller och att det hela är förutsägbart.

Jag vill också framhålla och påstå att den konsekventa politik som alliansregeringen för i dag kommer att ge resultat. Det finns många saker som har genomförts nu under det senaste året. Vi har omläggningen av plan- och bygglagen, vi har hyresmarknaden som har gjorts om och så vidare. Det måste hinna få genomslag.

Ett långsiktigt arbetssätt där man successivt identifierar de hinder och flaskhalsar som står i vägen för ökat byggande är det enda sättet att på sikt kunna förändra saker och ting så att vi får ett ökat byggande totalt. Det är det viktiga, och då följer studentbostäderna med.

Jag vill lyfta fram den utredning som regeringen kommer att tillsätta under 2011 och som ska titta just på hyresrätten. Om det finns några hakar när det gäller hyresrätten ska de lyftas fram och förändras.

Anf. 23 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Fru talman! Även jag ska passa på att tacka för att Socialdemokraterna har initierat debatten. Detta är ett viktigt och angeläget problem; det visar inte minst den aktivitet som har rått på Twitter under diskussionen här. Vi har många som följer oss, och det är kul!

Också jag tror att det finns en stor samsyn när det gäller problemformuleringen. Det kan ingen undgå att se. Men det gäller inte bara studentbostäder, utan det gäller hela bostadsmarknaden. Däremot har debatten här med all tydlighet visat att det inte finns så stor samsyn när det gäller lösningar. Men det är väl också bra att vi har partier som tycker olika. Det innebär ju att det finns olika alternativ att välja mellan för väljarna.

Rossana Dinamarca nämnde att det fanns ett motsatsförhållande mellan det som jag och andra alliansföreträdare eftersträvar, nämligen långsiktighet, och att det första vi gjorde när vi kom till makten var att ändra några regler. Detta stämmer givetvis. Men det är skillnad på långsiktighet och långsiktighet. Det måste vara rätt långsiktighet. Det måste råda långsiktiga spelregler som medger innovation och nytänkande och som inte låser fast en hel bransch i ett bidragsberoende.

Det blir fel när man som kanske främst Socialdemokraterna och Vänstern i denna debatt vill lösa all världens problem med specialdesignerade och specialdesignade statsbidrag. De är inte långsiktiga, och de är inte stabila. Det är ingenting att stödja en hel fastighetsbransch på. Svensk fastighetsmarknad, Sveriges studenter och Sveriges unga förtjänar bättre.

Anf. 24 CARINA HERRSTEDT (SD):

Fru talman! Jag inledde med att tacka för debatten, och jag får avsluta med att tacka för den än en gång. Lars Tysklind från Folkpartiet säger att han känner igen argumenten sedan tidigare år. Jag tänkte att jag ska ge honom ett litet nytt argument.

Än en gång vill jag hävda att det är enkel matematik och sunt förnuft att det har blivit så här eftersom ansvariga politiker under de senaste årtiondena har uppmuntrat invandringen utan att anpassa tillgången på bostäder för den växande befolkningen.

Genom de senaste årtiondenas invandring har befolkningen ökat med över 1 miljon nya medborgare på gott eller ont – det får var och en själv avgöra. En oansvarig invandringspolitik har varit en av de bidragande orsakerna till bostadsbristen. Enligt Roger Gustavsson som arbetar med behovsanalys på Boverket är det just ungdomspuckeln, som vi har talat om här i dag, och den stora invandringen som gör att det behövs många fler bostäder. Det finns säkerligen många teser om detta, men för mig är det ganska logiskt: Det hjälper inte att vi bygger å ena sidan om vi ökar på befolkningen i samma takt. Då minskar vi inte glappet. Då måste vi bygga bra mycket mer än vad vi planerar i dag.

Sammanfattningsvis: Sverigedemokraternas sätt att lösa problemet är det som vi har pratat om i dag igen. Vi vill ha en flexibel parkeringsnorm, vi vill avskaffa fastighetsskatten för studentbostäder, vi vill se över skatteregelverket, vi vill göra det skattefritt att hyra ut halva bostaden med mera.

Men det viktigaste av allt är att politiker på alla nivåer börjar ta sitt ansvar och inser att detta är en fråga som vi gemensamt måste lösa.

Till sist ska jag säga med, risk för att misstolkas, att jag hoppas att jag slipper träffa er här nästa år och diskutera samma frågor igen. Jag hoppas att vi har kommit en bra bit på vägen om ett år.

Anf. 25 ROSSANA DINAMARCA (V):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att skälen till bostadsbristen handlar om en oansvarig bostadspolitik och ingenting annat.

Vi har under lång tid haft ett eftersatt bostadsbyggande. Här säger man att investeringsstödet inte ledde till någonting. Men vi har inte heller sett en motsatt utveckling i dag, när investeringsstödet inte finns. När kommer byggandet att börja blomma upp? Det undrar jag.

Det som är oerhört viktigt är att vi får ett värdigt boende för alla människor oavsett om man är ung, student eller vad det nu kan vara. Jag blir oroad när jag hör borgerliga företrädare prata om regelförenklingar. Handlar det om att man ska ha mindre tillgänglighet? Ska man inte bygga bostäder för alla? Vad innebär det? Jag vill inte ha en standardsänkning. Jag tycker att man redan i dag ser det i många studentbostäder; det är en sämre standard än vad många andra har.

Vi ska återigen, som jag sade i min inledning, komma ihåg att studenter inte är en homogen grupp. Studenterna är väldigt olika. Det kan vara någon som precis har flyttat hemifrån, men det kan också vara en ensamstående mamma med barn. Vi ska ha lägenheter som passar för alla människor, och det ska vara ett värdigt boende. Det tycker jag är viktigt att understryka.

Anf. 26 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Fru talman! Låt mig tacka för en spänstig och intressant debatt. Det är som sagt viktiga frågor vi diskuterar. Jag håller helt med; om Sverige ska vara en kunskapsnation måste vi också se till att vi löser boendefrågorna,

*Aktuell debatt:
Bristen på
studentbostäder*

inte minst för att kunna locka hit studenter och forskare från andra länder. Det är också en viktig sak för att rusta Sverige som kunskapsnation.

Som jag nämnde i mitt anförande kommer vi att lägga extra resurser under hösten från departementets sida för att kartlägga och analysera vad det egentligen är som är stort och smått i alla de argument vi möter. Varför byggs det inte i olika kommuner? Olika byggherrar använder olika argument. Det handlar också om vilka regler som finns på nationell nivå som gör det svårare att bygga bostäder för unga människor och studenter. Här kommer vi att göra ett omfattande arbete under hösten för att få ett bättre underlag för hur vi ska gå vidare i frågan.

Jag skulle vilja välkomna alla konstruktiva förslag även från riksdagen och oppositionen. Om ni har konstruktiva förslag som bygger på att vi kan främja fler bostäder för unga människor både långsiktigt och kortsiktigt så kom med dem! Vi ska analysera dem och ta med dem i vårt arbete. Jag hoppas att ni antar denna utmaning för att bidra till att lösa problemet.

Jag tror också att det finns många olika bitar att jobba med. Det finns sådant som handlar om hur vi ska bygga mer. Det finns sådant som handlar om att vi ska använda det befintliga beståndet på ett bättre sätt. Men det finns också en del tillfälliga lösningar som man kan tillgripa för de mer akuta problemen. Ungdomskullarna växer fram till och med 2013. Nästa år är därför tyvärr risken att vi kommer att ha lika stora eller till och med större problem om vi inte gör någonting radikalt under året.

Ett stort tack för debatten! Ni är välkomna att bidra med era förslag. Vi lovar att titta noggrant på dem och att analysera alla goda idéer som kommer.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Eliza Roszkowska Öberg* (M) ansökt om ledighet under tiden den 10 oktober 2011–30 april 2012.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Edip Noyan* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för *Eliza Roszkowska Öberg*.

Tredje vice talmannen meddelade att *Roger Tiefensee* (C) ansökt om ledighet under tiden den 3 oktober–4 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Inger Fredriksson* (C) skulle tjänstgöra som ersättare för *Roger Tiefensee*.

Tredje vice talmannen meddelade att Jonas Jacobsson (M) ändrat namn till *Jonas Jacobsson Gjörtler*.

5 § Anmälan om inkomna protokollsutdrag från utskott

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit:
prot. 2010/11:40 för torsdagen den 12 maj från finansutskottet
prot. 2010/11:43 för måndagen den 29 augusti från arbetsmarknadsutskottet.

6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:
2010/11:FPM147 Meddelande om att bekämpa terrorism och dess finansiering *KOM(2011)429* till justitieutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2010/11:164 till civilutskottet

Skrivelser
2010/11:148 till finansutskottet
2010/11:162 till skatteutskottet
2010/11:163 till civilutskottet

EU-dokument
KOM(2011)424 till miljö- och jordbruksutskottet
KOM(2011)427 till näringsutskottet
KOM(2011)522 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober*.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionen och skrivelserna skulle förlängas till *fredagen den 30 september*.

Svar på
interpellationer

Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Peter Persson har frågat mig vad jag tänker göra åt att högskolor med examensrätt i forskarutbildning har fått lägre forskningsanslag samt vilka mina ambitioner är i fråga om forskningsanslag till Stiftelsen Högskolan i Jönköping mot bakgrund av högskolans inriktning.

Fru talman! Det är viktigt för vår framtid att svensk forskning håller hög internationell kvalitet. Regeringen har därför som principiell syn att statliga forskningsmedel i ökad utsträckning ska fördelas efter kvalitet och i konkurrens. I 2008 års forskningsproposition (prop. 2008/09:50 UbU4, rskr. 2008/09:160) låg denna princip till grund för förslag om fördelning av såväl direkta medel till universitet och högskolor som förslag om medel till strategiska satsningar. Två kvalitetsindikatorer infördes för fördelning av de direkta medlen, nämligen externa medel och bibliometri.

Genom de beslut som har fattats med anledning av propositionen 2008 ökas forskningsanslagen under perioden 2008–2012 med totalt 5 miljarder kronor på årsbasis. De största posterna är direkta medel till universitet och högskolor och så kallade strategiska medel till forskningsområden som är särskilt viktiga för Sverige.

En sådan modell leder till att lärosäten med stora anslag får stora nytillskott, men flera högskolor kom också väl ut. Så har till exempel Stiftelsen Högskolan i Jönköpings direkta forskningsmedel ökat med drygt 30 procent sedan 2008. Detta kan jämföras med ökningarna i medeltal på ca 15 procent och till exempel 15–18 procent för Uppsala universitet och Lunds universitet. Inget lärosäte har, tvärtom vad interpellanten påstår i sin interpellation, fått minskade anslag under denna period.

Hög vetenskaplig kvalitet på forskningen vid Högskolan i Jönköping kommer med de förändringar som regeringen har genomfört i anslagsystemet också att genom omfördelning leda till ökade forskningsanslag framöver.

Anf. 28 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Björklund för försöket till svar, ty det var nu inget svar på mina frågeställningar. Min fråga handlade om resurser till de mindre och medelstora högskolorna. Jag exemplifierade med högskolan i min egen valkrets, Jönköpings högskola.

När vi hade en socialdemokratisk regering i vårt land skedde den stora utbyggnaden av mindre och medelstora högskolor. Den skedde utifrån en insikt om att värdet av våra arbetsinsatser skulle öka genom förädling och genom mer kunskapsinnehåll. Mötet mellan en förbättrad produktivitet och en bättre utbildad arbetskraft och forskningens möte med arbetslivets behov, företagens utveckling och de utbyggda högskolorna skulle leda till att vi växlade upp kraft och utveckling och därmed också i kommande välfärdsresurser i hela landet.

Utbyggnaden av mindre och medelstora högskolor var en del i en framgångsrik regional utvecklingspolitik. Hela landet skulle leva. Det fanns de som föraktfullt talade om de nya högskolorna som bygdehög-

kolor. De hade inte samma värde och skulle inte få nya resurser. Jag vill påstå att även de anrika universiteten i vårt land en gång har varit nya, och hade de inte fått mycket medvetna resurser vid sin månghundraåriga utveckling hade också de flämtat i resursbrist.

Jag beklagar att den statliga högskolepolitiken nu håller på att läggas om. De mindre och medelstora högskolorna är på svältnivå medan de välkomna resurstillskott som kommer sektorn till del nästan ensidigt hamnar hos de äldre universiteten. Det är oerhört beklagligt med tanke på vårt lands möjligheter till utveckling. Hela utvecklingsstrategin för exempelvis Jönköpings län handlar om att vi ska få bättre spridning på utbildning, en mer välutbildad arbetskraft och resursutveckling i mötet mellan företagets behov och högskolans forskning.

Människor i länet har visat ett unikt engagemang i företags och kommuners direkta insatser i högskolans utveckling. Jag tror att man förväntar sig något annat än de små rännen som i dag finns i form av statliga anslag. På den frågan fick jag inget svar.

Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Det är ett mycket märkligt påstående, att jag inte svarar på frågan. Frågan var: Vad tänker statsrådet göra åt att högskolor har fått lägre forskningsanslag? Jag svarade att alla har fått högre anslag. Jönköpings högskola har fått de högsta procentuella ökningarna av alla de 27 lärosätena i Sverige. Kan inte Peter Persson i sitt nästa inlägg förklara varifrån han fått uppgiften att de skulle ha fått lägre forskningsanslag?

Svenskt högskoleväsen har aldrig haft så höga forskningsanslag som nu, och högskolan i Jönköping har fått den högsta procentuella ökningen av alla. Vilka är det som fått lägre anslag? Berätta det, Peter Persson!

Anf. 30 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Inte någonstans påstår jag att de fått lägre anslag. Jag talar om anslagen i förhållande till resursöverföringen.

När man har väldigt små resurser blir den procentuella ökningen naturligtvis större. Om Jan Björklund har 1 krona i veckopeng och får ett påslag med en 10-öring är det fråga om en stor procentutveckling jämfört med om han har 10 kronor i veckopeng och får en 50-öring; den 50-öringen är mer värd. Sådan matematisk kunskap har både Jan Björklund och jag, trots att vi gick i en skola där man inte bedömdes ha särskilt goda matematiska kunskaper. Den bristen följer med Jan Björklund när han beskriver högskolans utveckling och dess olika förutsättningar i landet i dag.

Jag ska citera vad Riksrevisionen skrev i sin rapport nr 21, *Användningen av basanslaget för forskning och forskarutbildning*, innevarande år. Man konstaterar att ”vissa lärosäten har svårt att uppfylla syftena med basanslaget” och att ”tilldelningen utifrån resultatindikatorer har inneburit en begränsad omfördelning från universitet till högskolor, medan satsningarna på strategiska forskningsområden har givit ett betydande resurstillskott till främst äldre universitet”.

Om man går över till ett system som nära nog ensidigt premierar den akademiska insatsen, när du inte har fått en nivå, en massa, att kunna utgå från, är det självfallet så att den som har ett stort mått av forskning, som har många anställda – professorer – och redan många studerande

också har oerhört mycket lättare att få en utväxling. Men för att få en spridning i landet och en spridning till strategiska högskolor i tillväxtområden, och i sin forskning och utveckling få direkta träffar i mötet med industrin, då är det naturligtvis oändligt mycket svårare.

Det hade inte varit någonting med låt oss säga Umeå universitets utveckling om det inte historiskt hade funnits en mycket medveten politik för att åstadkomma denna önskvärda regionala utveckling. Det är det min interpellation handlar om, alltså den politiska viljan att tillse att de nyare högskolorna ska få utvecklingsmöjligheter, att de ska ha faktiska möjligheter att kunna få forsknings- och utvecklingsresurser. Det förvägrar Jan Björklund dem genom sin elitistiska hållning som luktar förakt och går tillbaka till den tid då man talade om ”de onödiga bygdehögskolorna”.

Jag vill påstå att högskolorna i de olika regionerna i vårt land spelar en oerhörd roll för hela landets utveckling. Jan Björklund kan åka ut till de folkpartistiska kommunpolitikerna och få detta bekräftat.

Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Då är vi alltså överens om att frågan innehåller en bluff, för Peter Persson frågar mig vad jag ska göra åt att Högskolan i Jönköping fått lägre forskningsanslag, och det har de alltså inte fått. Det är bra att vi är överens om det. Det är bra att vi också är överens om att ifall man tar det procentuella påslaget har Högskolan i Jönköping fått det högsta anslaget av alla svenska lärosäten.

Sedan kommer nästa fråga: Ska vi ta pengarna från Karolinska Institutet, som är världsledande i medicinsk forskning, och från Chalmers tekniska högskola, som är avgörande för den stora industrin i hela Västsverige, och sprida ut dem på ett antal andra lärosäten i Sverige? Det är den frågan Peter Persson egentligen ställer. Mitt svar på det är: Nej, det ska vi inte. Jag står för att vi – och det har även tidigare regeringar gjort – i Sverige ger en mycket kraftfull prioritet åt de lärosäten, när det gäller forskning, som kan vara världsledande eller Europealedande.

Jag noterar att Peter Persson blev riksdagsman förra året. Vi hade en omröstning om just den här frågan i höstas, och Peter Persson röstade faktiskt på regeringens förslag i det avseendet. Jag har tittat i voteringsprotokollet och konstaterar att Peter Persson röstat för exakt samma anslagsram till forskning, och han har inget annat förslag på hur anslagen ska fördelas. Jag förstår att det låter bra i Radio Jönköping att stå här i dag och säga att Jönköping får för lite pengar, men Peter Persson har röstat på precis den fördelning vi har.

Om några veckor finns det möjlighet för det socialdemokratiska partiet att väcka en motion där man ska ta pengar från Chalmers och Karolinska och ge till Jönköping. Det går bra. Väck motionen och rösta på den, men stå sedan för det förslaget och låt inte partiledaren stå i Almedalen och tala om att vi ska satsa ännu mer på världsledande medicinsk forskning. Det är nämligen den ni då kommer att rasera.

Man måste stå för sin syn fullt ut. Peter Persson kan skälla på mig för den fördelning vi har, men ni har själva röstat för samma system, Peter Persson. Jag tycker att ni röstade rätt. Vi har en mycket ambitiös forskningspolitik i Sverige. Sverige är trea i världen när det gäller att satsa forskningsresurser i förhållande till bnp. Vi lägger mycket stor tyngd på forskning vid ett färre antal lärosäten som kan konkurrera i världsklass.

Karolinska Institutet och Högskolan i Jönköping behövs båda, men de har olika uppgifter. Jag håller med om att Högskolan i Jönköping och andra regionala högskolor har en mycket tung uppgift i den regionala utvecklingen, men för Sveriges ställning som världsledande forskningsnation är det några färre och tyngre lärosäten som behövs; Peter Persson kallar dem för äldre, snobbiga universitet, eller vad det nu var. Det får han väl tycka, men de är oerhört viktiga för Sveriges framtid.

Utan Kungl. Tekniska högskolan och Chalmers hade svensk industri inte varit där den är. Karolinska Institutet har gjort Sverige till en världsledande medicinsk utvecklingsnation – vad gäller sjukvård och i medicinskt hänseende. Det är en plats som vi omedelbart kommer att förlora om vi ska ta resurserna därifrån och sprida ut dem på alla våra 37 lärosäten eller på de 27 allmänna högskolorna. Där finns en stor kraftsamling.

Sedan ska vi också ha resurser för forskning och innovation vid de regionala högskolorna, men att påstå att de stora universiteten ska monteras ned för att sprida ut pengarna mer jämnt vore förödande för Sverige. Jag är glad att Socialdemokraterna inte föreslår det i sina motioner.

Anf. 32 PETER PERSSON (S):

Fru talman! Jan Björklund blir nu utomordentligt tydlig, och det är glädjande. Jag gör ingen motsats mellan de äldre och traditionella universiteten och de nya högskolorna. Vad jag säger är att universiteten inte hade haft den utvecklingskraft och de traditioner som de har i dag om det inte hade varit en mycket medveten politisk satsning på dem.

Jan Björklund sätter dem i motsatsställning. Han talar om världsledande forskning och säger: Sprid inte ut resurserna till de mindre och medelstora högskolorna, eftersom det kommer att undandra kraft till det viktigaste!

Jag tror inte att det är så. Jag tror att det är så här: Jan Björklund är oförmögen att se det nya, att det finns också annan forskning, annan utveckling, till exempel att lyfta och förädla utvecklingskedjan för industrin i Jönköpings län och andra län. Där spelar forskningen en oerhört viktig roll.

Det är beklagligt att vi har en utbildningsminister som dras åt riktningen byggehögskolor och inte förstår den regionalpolitiska kraft som finns i högskolorna ute i våra olika län. Kommunpolitiker och det lokala näringslivet ser denna kraft. Jag längtar efter att också utbildningsministern ska bli förmögen att göra det.

Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Jag ser också att dessa högskolor har en viktig roll i innovationsarbetet. Det är därför vi ökar resurserna.

Högskolan i Jönköping har aldrig haft så mycket resurser som under min tid som utbildningsminister. Forskningsbudgeten i Sverige har aldrig varit så stor som under min tid som utbildningsminister. De regionala högskolorna har aldrig haft så mycket resurser, inte bara inflatoriskt uppräknade utan också reellt, som under min tid som utbildningsminister.

Det är mer än när Socialdemokraterna styrde.

Vad Peter Persson förespråkar är att man inom en gemensam ekonomisk ram som riksdagen har varit helt enig om ska flytta pengar från några lärosäten till andra. Jag noterar att Peter Persson inte har fått med

sig sitt eget parti på den inställningen. Socialdemokraterna föreslår inte att vi ska ta pengar från Chalmers och ge till andra högskolor, de stora tekniska universiteten eller Karolinska Institutet, utan man accepterar våra prioriteringar.

Det är klart att Peter Persson slåss för sin valkrets. Det blir en intressant diskussion om det finns två verkliga alternativ att diskutera som står mot varandra här i kammaren. Jag är väldigt glad över att vi har varit så eniga om dessa satsningar, där tyngdpunkten ligger på de universitet som kan bli världsledande och Europaledande. Där ligger tyngdpunkten, men även de andra satsar vi på.

Jag ska naturligtvis med spänning se på de motioner som kommer från det socialdemokratiska partiet i höst och som innebär att man ska slå sönder Karolinska Institutet och Chalmers. Jag väntar på dem och tar gärna en debatt med Peter Persson.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2010/11:438 om kommunanställdas löner och inkomstökningar

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Peter Persson har frågat mig om jag avser att verka för en ekonomisk politik varigenom kommunalanställdas inkomstförstärkningar främst ska komma genom fortsatta skattesänkningar.

Alla arbeten ska omfattas av goda arbetsvillkor och avtalsenliga löner. Detta gäller naturligtvis även den kommunala sektorn. Vårdbiträden, undersköterskor, sjuksköterskor, lärare och andra yrkeskategorier inom välfärden är några av våra viktigaste samhällsbärare. Men det finns ett betydande samförstånd kring att ansvaret för ingångslöner och löneutveckling ligger hos arbetsmarknadens parter.

Arbete är grunden för vår gemensamma välfärd, och den ekonomiska politiken kan skapa förutsättningar för en god inkomstutveckling på flera sätt. Ett bra utbildningssystem och ett gott företagsklimat ger tillsammans med forskning och utveckling möjligheter till en god löneutveckling.

Det är viktigt att alla som vill och kan ges möjlighet att delta på arbetsmarknaden, inte minst därför att det tryggar finansieringen av den offentligt finansierade välfärden samtidigt som det ger alla i samhället möjlighet att ta del av det ökade välståndet.

En politik för hög sysselsättning innebär reformer som varaktigt höjer arbetsutbudet och ökar anställningsbarheten hos personer som har stått utanför arbetsmarknaden under lång tid.

En viktig reform som regeringen har genomfört är jobbskatteavdraget, som har stärkt drivkrafterna till arbete genom att göra det mer lönsamt att arbeta. Jobbskatteavdraget minskar utanförskapet, ökar sysselsättningen varaktigt och gör det mer attraktivt att starta och driva företag.

När fler ges möjlighet att arbeta blir lönen viktig för att göra jobben attraktiva och för att få folk att stanna kvar i yrket. Det är viktigt för mig att vi har bra löner och god löneutveckling, och detta gäller alla delar av ekonomin.

Anf. 35 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag tackar finansministern för svaret på min frågeställning och konstaterar att Moderaterna är ett parti som säger vad man tror att människor önskar höra och gör det man har i sin ideologiska drivkraft.

I början av 2010 läste jag en artikel i Dagens Nyheter där Moderaterna säger: Välfärdens arbetare måste tjäna mer. Ingen kan tolka det på annat sätt – det illustrerades av Borg och Reinfeldt – än att man ska få ett rejält lönepåslag.

Sedan träffar Anders Borg ett år därefter kommunpolitikerna och säger: Ni avlönar folk för mycket. Ingångslönerna är för höga.

Jag var själv i lokalen, som tidigare kommunpolitiker. Ingångslönerna är för höga – 17 600 kronor i månaden och många som har deltid!

Jag tror att Moderaterna ägnar sig åt dubbel bokföring i politiken. Det som är politikens strategiska inriktning är faktiskt att sänka lönerna. Det är tydligt när man säger det till kommunpolitiker och har glömt artikeln man skrev. Schlingmann är väl på för långt avstånd, så att han inte kan korrigera till det rätta budskapet.

Lönerna är för höga! Det är den praktiska politik som Anders Borg utövar från Finansdepartementet, som centrum för aktiviteterna. Det är att sänka arbetslöshetskassan, förstöra sjukförsäkringen och ha en massarbetslöshet och säga att man har löst jobbfrågan. Det är de sakerna som samverkar till att hålla nere lönekraven. Sedan extrapolerar man genom att säga till kommunpolitikerna att ingångslönerna är för höga.

Jag vill fråga dig, Anders Borg, en sak. Du tycker alltså att 17 600 kronor i månaden är för hög lön för en kommunalarbetare på heltid? Du kommer naturligtvis att säga att det är en sak för arbetsmarknadens parter. Men jag frågar efter din uppfattning.

I ditt interpellationssvar återupprepar du att du har fått fler människor i arbete och att det leder till både lönebetalningsförmåga och bättre förutsättningar för välfärd.

Då vill jag fråga dig: Är arbetslösheten verkligen lägre i dag än när vi hade en socialdemokratisk regering? Om du jämför juli 2006 med juli innevarande år – är förvärvsfrekvensen högre, är arbetslösheten lägre, Anders Borg?

Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Låt mig redogöra för löneutvecklingen under de senaste åren i samhället i stort och i kommunsektorn.

Peter Persson tillhör ett parti som med enfaset hävdade att det skulle bli lönesänkningar om vi fick en alliansregering. Man använde till och med epitetet ”lönesänkingsalliansen” i både valet 2006 och valet 2010.

År 2005 och 2006 steg lönerna i hela ekonomin med 3,1 procent. Då var det socialdemokratisk regering. År 2007, 2008, 2009 och 2010 steg de med 3,1, 3,3, 4,3 respektive 3,4 procent. I den kommunala sektorn steg de under de socialdemokratiska regeringsåren med 2,8 respektive 2,8 procent, under 2007 med 3,0 procent, under 2008 med 5,0 procent, under 2009 med 3,9 procent och under 2010 med 2,7 procent. Under 2010 steg lönerna i kommunal sektor snabbare än i näringslivet som helhet och högre än i ekonomin som helhet.

Det finns alltså ingen som helst substans i Peter Perssons och Socialdemokraternas argumentation om en lönesänkarallians. Det finns inte

något avtalsområde där lönerna har sänkts. Det inträffade inte 2007. Det inträffade inte heller 2008. Det inträffade inte 2009. Det inträffade inte 2010. Det kommer inte att inträffa 2011. Vi har ingen som helst tro att det inträffar 2012. Vi har inga som helst indikationer på att det skulle hända 2013 och inte heller 2014.

I den verklighet där vi nu agerar, den som vi har med avtalande parter som nu håller på att definiera sina lönekrav, finns det helt enkelt inga fackförbund som efter fem år med alliansregeringen har förstått det socialdemokratiska kärnbudskapet, att de ska begära sänkta löner.

Det är märkligt att Peter Persson håller fast vid den här argumentationen, givet att det inte finns ett enda avtalsområde, en enda yrkesgrupp, ett enda år och en enda månad där den verklighetsbeskrivning han gör sig till tolk för har någonting med fakta att göra.

Vi har inte några lönesänkningar i Sverige. Vi har en väl fungerande avtalsrörelse. Det vi har i Sverige är en regering som trots den värsta krisen, som nu pågått sedan 2008 och är en global kris som dominerar nyhetssändningarna världen över, har lyckats öka sysselsättningen. Socialdemokraterna presterade under högkonjunkturår en sysselsättningsutveckling som stod och stampade.

Det här beror på att vi har agerat försiktigt. Vi har skapat säkerhetsmarginaler. Vi har säkrat handlingsutrymme.

Jag vet inte i hur många debatter jag har stått här under de senaste åren och hört receptet: För lite och för sent, för lite och för sent, för lite och för sent.

På varje område har Socialdemokraterna velat spendera mer pengar, precis som man gjort i Grekland, Spanien och Portugal. Jag vill upplysa Peter Persson om att där tillämpas det recept som Peter Persson talar om. Där sänks löner för offentligtanställda. Där sägs lärare upp. Där avskedar man vårdbiträden. Där ser vi färre sjuksköterskor de kommande åren.

Där man har följt det socialdemokratiska spenderreceptet slutar det med sänkta löner. Där slutar det med uppsägningar.

Följer man vår stabila politiska väg och avvisar spenderingspolitik eller skattehöjningar stiger lönerna för kommunalanställda och för andra anställda, precis som vi kan förvänta oss att de kommer att göra i den kommande avtalsrörelsen.

På vilket område, under vilken månad och i vilken grupp har lönerna sjunkit?

Anf. 37 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Jag har haft flera interpellationsdebatter med Anders Borg, och jag har lärt mig hans teknik. Han vaggar ut mot högerkanten, på mittplan. Sedan passar han till sig själv, små nätta passningar, och han går aldrig in och svarar på frågeställningarna.

Jag ställde två frågor till dig, Anders Borg. Den ena gällde just det som blev rätt omskrivet i april månad, nämligen när du sade: Ingångslönerna är för höga.

Du säger till landets ledande kommunpolitiker att man betalar kommunalarbetarna för mycket. Ingångslönen är 17 600. Det är det frågeställningen handlar om.

Det andra gäller det som du skriver i ditt interpellationssvar, att er politik med de så kallade jobbskattesänkningarna har lett till den utväxling

ni talar om. Du säger: Vi har fler sysselsatta. Ja, men det var inte det jag frågade om. Att det är fler sysselsatta när befolkningen växer är en självklarhet. Vi hade massarbetslöshet i Sverige på 30-talet. Vi hade fler sysselsatta än på 1880-talet. Sedan kan vi fortsätta med den matematiken.

Mina frågor till dig är: Är det färre öppet arbetslösa i dag än 2006? Är förvärvsfrekvensen högre i dag än 2006? De frågorna är de riktigt intressanta. Det indikerar nämligen hur man lyckas med sin politik, när den träffar människor ute i bostadsområden, på gatan och på de arbetsplatser som de förvägras vara på.

Har förvärvsfrekvensen förbättrats, eller har den minskat, eller är den oförändrad, Anders Borg? Är den öppna arbetslösheten större eller mindre än 2006?

Jag vill hävda att ni bygger väldigt mycket av er politik på det jag sade inledningsvis. Det är en retorik där ni säger det ni tror att människor vill höra men en praktisk politik som är den ideologiska moderata notens iver.

Så är det ju med lönefrågan. Ni vill ändra relationen mellan arbete och kapital, mellan lön och avkastning på annat. Och det gäller inom alla sektorer. Då använder man instrument som arbetslöshetskassa och sjukförsäkring, och man använder den verbala metoden när man talar till politiken som sätter löner i kommunsektorn.

Det är där jag tror att du, Anders Borg, blir en smula skärrad, för ni vill naturligtvis inte att det budskapet ska komma ut till svenska folket, att det Moderaterna står för är en lönedepressningspolitik. Till en del döljer man det genom det så kallade jobbskatteavdraget, men det får en kommunalarbetare betala själv, ty han får springa fortare när resurserna till sektorn minskar.

Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Förut var vi en lönesänkarallians. Det betyder att om man tjänar 16 000 det ena året skulle man tjäna 15 500, 14 300, 13 500 eller något sådant i den utveckling som skulle vara på lönesidan.

Det där höll inte, utan lönerna steg varje år, varje månad, för varje yrkesgrupp och på varje avtalsområde. Det föll alltså ihop som ett korthus.

Nu blev det helt plötsligt en lönedepressningsallians. Det är ju lite svagare. Snart är det väl dags att kalla oss för en lönehöjarallians och konstatera att sanningen är att lönerna på alla områden, för alla grupper och i alla år har stigit.

Vi har en ny avtalsrörelse som kommer att fortgå ett år framåt. Inte på något enskilt område kommer lönerna att sänkas. De kommer att stiga i den måttliga och ansvarsfulla takt som parterna enas om och som de enas om i varje avtalsrörelse, eftersom vi har en väl fungerande svensk lönebildning i en stabil svensk modell som också förstärkts av att vi byggt ut arbetslinjen.

Det här är förhållandena. Lönerna steg långsammare 2005 och 2006. Lönerna har ökat med 3–4 procent under de år som vi har haft regeringsmakten. I alla avtalsområden är detta den korrekta beskrivningen.

Enligt Peter Perssons beskrivning är det en självklarhet, ett oomkullrunkeligt faktum, någonting som inte kan ifrågasättas, att sysselsättningen ska stiga. I den värsta ekonomiska krisen i världen som vi upplevt

sedan depressionen är det en självklarhet, från Peter Perssons sida, att sysselsättningen ska stiga.

Har du berättat det för dina partivänner som har haft regeringsmakten i Spanien? Har du nämnt detta för dina grekiska partivänner, att det är en självklarhet att sysselsättningen stiger? Har du berättat det här för portugiserna, som har prövat socialdemokratisk politik, att det är en självklarhet att sysselsättningen under den värsta krisen ska öka?

Är det inte korrekt att Sverige praktiskt taget är det enda landet i Europa, med något undantag i Öst- och Centraleuropa, som kan uppvisa en reell sysselsättningsökning?

Är det inte precis tvärtom, att självklarheten är att det om man prövar Peter Perssons politiska recept inte blir några jobb? Kriser leder till att sysselsättningen slås ut, eftersom underskotten driver upp räntorna, eftersom underskotten slår ut konsumtionen och eftersom underskotten slår ut sysselsättningen. Det är praktiken. Detta behöver vi inte debattera i teorin. Socialdemokraternas politik är väl prövad.

Det fanns ju länder som lyssnade till talet om för lite och för sent, som drev upp underskotten. Där kan vi se experimentet i full skala. Där är det en självklarhet att sysselsättningen faller, häpnadsväckande nog.

Det som är en förhållandevis unik utveckling för Sverige, som beror på ansvarstagande, som beror på att vi har ordning på våra offentliga finanser – i hårt motstånd mot Socialdemokraternas spenderingspolitik – är att vi har förstärkt arbetslinjen. Det är ju det som gör att vi kan uppvisa en sysselsättning som klarar sig igenom krisen på ett helt annat sätt än vad vi ser i andra länder.

Det socialdemokratiska receptet, underskott och skattehöjningar, har ju provats i hela Europa och det leder bara till färre jobb, högre arbetslöshet, förödda offentliga finanser och en långt utdragen lågkonjunktur. Det är det som är problemet och det är där man sedan får lönesänkningarna. Det är därför det socialdemokratiska europeiska arbetarpartiet är ett lönesänkarparti.

Anf. 39 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Anders Borg som Bildts gamla talskrivare 1991–1994 saknar anledning att uppfostra svensk socialdemokrati i fråga om budgetsanering och en stark ekonomi. Det är någonting som du har lärt dig en smula av oss, något som socialdemokratin i Sverige alltid stått för historiskt.

Du fortsätter ju i den tradition jag nämnde, springer och ställer dig på mittplanen, passar till dig själv och svarar inte på frågor i debatt. Jag vill hävda att ni har en strategi, men du blir skärrad när du kommer i närheten av den och springer därifrån, för du vill inte debattera den.

Försämringen av arbetslöshetskassan, ökningen av människors otrygghet handlar om att få ned lönenivåerna. Du upprepar ju detta med andra ord när du företräder Moderaterna och inte tänker på att Schlingmann inte är i närheten och kan korrigera dig. Då säger du rätt ut att en ingångslön på 17 600 är för hög. När du berömmar regeringen för att ha lyckats med politiken, som bara har ett enda moment, skattesänkningar, säger jag, Anders Borg, att du på fem år har åstadkommit en högre arbetslöshet. Du har åstadkommit en lägre förvärvsfrekvens.

När du kommer i närheten av de frågeställningar där vi hävdar detta som ett faktum måste du genast ränna i väg till Grekland, men du stannar bara i Grekland de månader som de har haft en socialdemokratisk regering. Du kunde väl ha åkt dit tidigare och talat med dina partivänner som körde statsfinanserna i kras i Grekland, liksom ni gjorde i Sverige 1991–1994.

Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Åter har vi en debatt om en påstådd lönesänkingsallians. Det är kärnan i den socialdemokratiska kritiken mot vår politik. Jag tycker att det är viktigt att vi igen klargör fakta: Lönerna har stigit, på det kommunala området snabbare under alliansåren än de gjorde 2005–2006. Inte på ett avtalsområde, inte på en månadssiffra kan Peter Persson plocka fram data som stöder tesen om sänkta löner. Lönesänkingsallians, lönesänkingsstrategi, lönedepressningspolitik – det var många olika ord som sade samma sak. Inte ett enda belägg för dessa lönesänkningar.

När det gäller budgetsanering minns jag väl att Göran Persson gjorde en insats i tidigt 90-tal. Det var väldigt bra. Det var en stor insats för Sverige. Men jag har också stått här i talarstolen under den senaste mandatperioden och hört ”för lite och för sent”. Jag har samlat alla de citaten. Vi gör en historisk satsning på infrastrukturen – ”för lite och för sent”. Vi tillförde 10 miljarder till kommunsektorn så att lönerna under krisen faktiskt steg snabbare i kommunsektorn än i näringslivet – ”för lite och för sent”. Vi tillför pengar till kulturområdet – ”för lite och för sent”. Vi tillför extra resurser till Arbetsförmedlingen – ”för lite och för sent”.

På varenda punkt, på varje område fanns det här budskapet hos Socialdemokraterna. Det är ju Socialdemokraterna som borde lära sig grundtesen att den som är satt i skuld inte är fri. Den politik man har argumenterat för under de här åren är ju den överbudspolitik som har varit förödande och som vi nu ser i land efter land leda till uppsägningar i offentlig kärnverksamhet, försämringar av välfärden och sänkta löner för medarbetare ute i kommuner och landsting. Där finns lönesänkingsalliansen, som slutpunkt på en misslyckad socialdemokratisk ekonomisk politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmälades och bordlades

Proposition

2010/11:168 Rätt till förlängt barnbidrag för elever i gymnasiesärskolan

EU-dokument

KOM(2011)429 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Ett EU-system för att spåra finansiering av terrorism: tillgängliga alternativ

KOM(2011)500 Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén En budget för Europa 2020

KOM(2011)530 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, aromatiserade vinprodukter

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för propositionen skulle förlängas till *fredagen den 30 september*.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 5 september

2010/11:672 Framtiden för Järnvägs museet i Ängelholm

av *Kerstin Engle* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

den 7 september

2010/11:673 Regeringens vallöfte om solvärme

av *Jens Holm* (V)

till närings- och energiminister Maud Olofsson (C)

2010/11:674 Arvet efter Pinochetdiktaturen

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2010/11:675 Månadsvisa kontrolluppgifter

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:676 Personal- eller närvaroliggare

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:677 Åtgärder mot skador inom motocrossen

av *Solveig Zander* (C)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2010/11:678 Den datorstyrda handeln på börsen och pensionerna

av *Christina Oskarsson* (S)

till statsrådet Peter Norman (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll torsdagen den 15 september.

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 5 september

2010/11:660 Försvarets personalförsörjning

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister *Sten Tolgfors* (M)

den 7 september

2010/11:662 Diabetikernas hjälpmedel

av *Christina Karlsson* (S)

till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2010/11:667 Åtgärder mot kadmium för att skydda människor och miljö

av *Karin Granbom Ellison* (FP)

till miljöminister *Andreas Carlgren* (C)

den 8 september

2010/11:663 Etableringsreformens utfall

av *Maria Stenberg* (S)

till statsrådet *Erik Ullenhag* (FP)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll torsdagen den 15 september.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.25.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 8 § anf. 33 (delvis) och

av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Aktuell debatt: Bristen på studentbostäder	1
Anf. 1 VERONICA PALM (S)	1
Anf. 2 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	2
Anf. 3 VERONICA PALM (S)	3
Anf. 4 OSKAR ÖHOLM (M)	4
Anf. 5 ÅSA ROMSON (MP)	6
Anf. 6 LARS TYSKLIND (FP)	8
Anf. 7 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	10
Anf. 8 CARINA HERRSTEDT (SD)	12
Anf. 9 ROSSANA DINAMARCA (V)	13
Anf. 10 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	14
Anf. 11 VERONICA PALM (S)	16
Anf. 12 OSKAR ÖHOLM (M)	17
Anf. 13 ÅSA ROMSON (MP)	18
Anf. 14 LARS TYSKLIND (FP)	19
Anf. 15 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	20
Anf. 16 CARINA HERRSTEDT (SD)	21
Anf. 17 ROSSANA DINAMARCA (V)	22
Anf. 18 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	23
Anf. 19 VERONICA PALM (S)	24
Anf. 20 OSKAR ÖHOLM (M)	24
Anf. 21 ÅSA ROMSON (MP)	25
Anf. 22 LARS TYSKLIND (FP)	25
Anf. 23 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	26
Anf. 24 CARINA HERRSTEDT (SD)	26
Anf. 25 ROSSANA DINAMARCA (V)	27
Anf. 26 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	27
3 § Ledighet	28
4 § Meddelande om namnändring	29
5 § Anmälan om inkomna protokollsutdrag från utskott	29
6 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	29
7 § Hänvisning av ärenden till utskott och beslut om förlängd motionstid	29
8 § Svar på interpellation 2010/11:439 om forskningsanslag till högskolor och nyare universitet	30
Anf. 27 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	30
Anf. 28 PETER PERSSON (S)	30
Anf. 29 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	31
Anf. 30 PETER PERSSON (S)	31
Anf. 31 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	32
Anf. 32 PETER PERSSON (S)	33
Anf. 33 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (FP)	33

9 § Svar på interpellation 2010/11:438 om kommunanställdas löner och inkomstökningar	34
Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (M)	34
Anf. 35 PETER PERSSON (S)	35
Anf. 36 Finansminister ANDERS BORG (M)	35
Anf. 37 PETER PERSSON (S)	36
Anf. 38 Finansminister ANDERS BORG (M)	37
Anf. 39 PETER PERSSON (S)	38
Anf. 40 Finansminister ANDERS BORG (M)	39
10 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	39
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	40
12 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	41
13 § Kammaren åtskildes kl. 15.25	41

Prot. 2010/11:128
8 september
